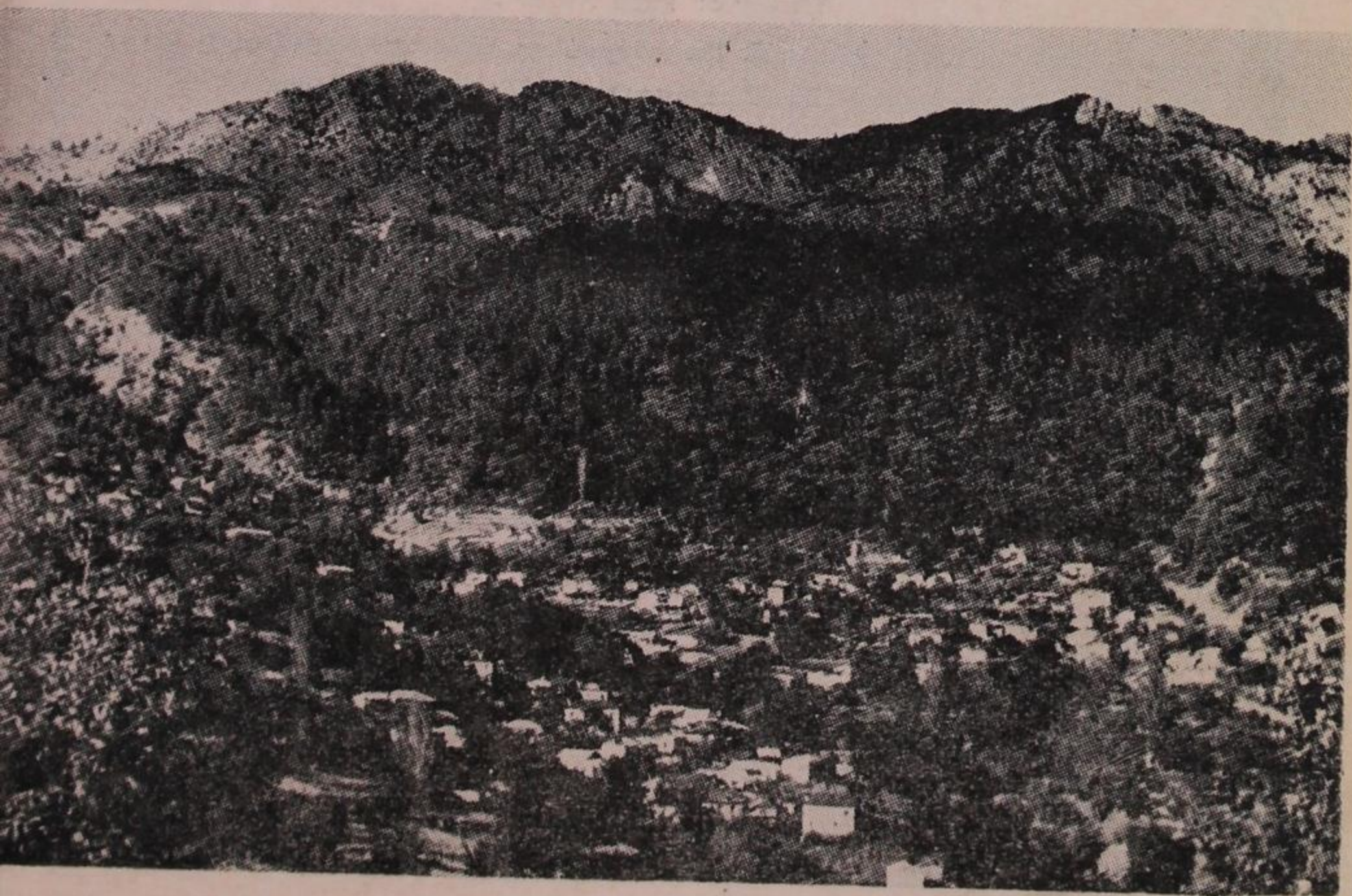

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ 1964
ΕΤΟΣ Γ'
ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 26

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ
Ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν « Ο ΑΩΟΣ »

ΓΡΑΦΕΙΑ : Βύσσης καὶ Καίρη 2 — Ἀθῆναι.

Ἔτησίᾳ συνδρομῇ

Ἐσωτερικοῦ Δραχ. 60.—Κοινοτήτων Δραχ. 100.—Ἐξωτερικοῦ Δολλάρια 6.—

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Νίκος Τσάκας

Τάκης Παπαδημούλης

Ὀρέστης Μανθούλης

Ἰωάννης Λυμπερόπουλος

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΝ ΚΟΝΙΤΣῃ

Ἀναστάσιος Εὐθυμίου

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Φερενίκη Σχοινᾶ

Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας 83
(Τομεὺς 702)

Ἐπεύθυνοι κατὰ Νόμον :

Ἐπὶ τῆς ὕλης : Τάκης Χ. Παπαδημούλης, Ζήνωνος 22—Ἀθῆναι

Τυπογραφείου : Χρ. Χρονόπουλος, Θήρας 6 — Ἀθῆναι.

ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Τὸ χωριὸ Παλαιοσέλι. Ἐνα ἀπὸ τὰ ὠραῖα χωριά τῆς Ἐπαρχίας μας
γιὰ τὸ ὁποῖο γράφει στὸ σημερινὸ φύλλο ὁ συνεργάτης μας
κ. Ἀναστάσιος Εὐθυμίου.

Σελίδες από τὴν ἱστορία τοῦ Παλαιοσελίου

Τὸ χωριὸ Παλαιοσέλι ἀπέχει ἀπὸ τὴν Κόνιτσα 25 περίπου χιλιόμετρα, καὶ εἶναι τὸ δεύτερο κατὰ σειράν — μετὰ τὸ Ἐλευθέριο — ἀπὸ τὰ χωριά τῆς λάκκας τοῦ Ἄώου.

Κατὰ τὸν μεσαίωνα ἦταν χτισμένο πιὸ χαμηλὰ ἀπὸ ἐκεῖ πού βρίσκεται σήμερα, στὴν τοποθεσία «Σέλι» ὅπου ὑπάρχουν καὶ παλαιοὶ τάφοι.

Ἡ ἀρχαιότερη ἐκκλησία του εἶναι μᾶλλον ὁ Ἅγιος Νικόλαος πού ἦταν πρὸ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς Κεντρική· καὶ ἄλλες ἐκκλησίες εἶναι ὁ Προφήτης Ἡλίας χρονολογούμενος ἀπὸ τὸ 1660, ὁ Ἅγιος Δημήτριος, Ἅγιος Γεώργιος, Ἅγιος Ἀθανάσιος, Ἅγιος Ἀντώνιος, καὶ Μεταμόρφωσις.

Ἡ Κεντρική ἐκκλησία τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, καὶ μέσα σ' αὐτὴν εὐρίσκεται καὶ ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα τῆς χρονολογούμενη ὅπως λένε ἀπὸ τὸ 1100, (σήμερα ἡ ἐπιγραφή δὲν φαίνεται διότι εἶναι ἀργυροντυμένη). Κατὰ τὴν παράδοσι, αὐτὴ ἡ εἰκόνα τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς ἔφυγε πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπὸ τὸ χωριὸ Κερασσοβο, καὶ ἦρθε μόνη τῆς καὶ κάθησε ἐκεῖ πού εὐρίσκεται σήμερα ἡ Ἐκκλησία τῆς ἐπάνω σὲ κάτι κρανιές, καὶ τὴν ἀνεκάλυψαν τὰ μικρὰ παιδιὰ πού ἔτρωγαν κρᾶνια.

Ὅταν πληροφορήθηκαν οἱ Κερασοβίτες ποῦ εὐρίσκóταν ἡ εἰκόνα των ἦρθαν καὶ τὴν πῆραν· ἀλλὰ αὐτὴ ξαναἦρθε μόνη τῆς.

Καὶ πάλι τὴν ξαναπῆραν, καὶ ξαναγύρισε γιὰ τρίτη φορά· ὅποτε οἱ Παλαιοσελίτες τὴν ἐκράτησαν καὶ ἄρχισαν νὰ χτίζουν καινούργια ἐκκλησία ἐπ' ὀνοματί τῆς πλέον.

Οἱ Κερασοβίτες ὅμως, ἀφοῦ δὲν τοὺς τὴν ξαναδύσαν οἱ Παλαιοσελίτες μὲ τὸ καλὸ, ἦρθαν μαζί μὲ τοὺς Τούρκους ἀ-

φέντες των καὶ τὴν ξαναπῆραν. Ἀλλὰ μόλις ἀνεβήκανε πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ σὲ μιὰ βρύση καὶ καθήσανε νὰ πιοῦν καὶ νὰ ξεκουραστοῦν συνέβηκε τὸ ἐξῆς θαῦμα.

Καθὼς εἶχαν ἀκουμπισμένη τὴν εἰκόνα χάμω καὶ πῆγαν νὰ τὴν ξαναπάρουν αὐτὴ ἔγινε βαρεῖα χιλιόκαδη καὶ ἀσήκωτη. Δοκίμασαν ὅλοι, ἀλλὰ κανεὶς των δὲν ἐστάθη ἱκανὸς νὰ τὴν σηκώσῃ ἢ νὰ τὴν μετακινήσῃ· οὔτε Χριστιανὸς οὔτε Τούρκος.

Ἐρεθισμένος τότε ἓνας ἀπὸ τοὺς Τούρκους, γύρισε τὸ στουρναροτουφεκὸ του κατεπάνω τῆς, καὶ τὴν σημάδεψε λέγοντας.

— Πῶ νὰ τὸ ντουφεκάω καὶ νὰ τὸ κάνω χίλια κομμάτια.

Καὶ στράγη τράβηξε τὸ σκάνταλο. Ἀντὶ ὅμως ἡ σφαῖρα νὰ χτυπήσῃ τὴν εἰκόνα, γύρισε καὶ χτύπησε τὸν ἴδιο τὸν ἱερόσυλο ἄπιστο ἀφηνοντάς τον ἐπὶ τόπου! Κατ' ἄλλους πάλι κομματιάστηκε τὸ τουφεκὶ του καὶ τὸν σκότωσε.

Ἔτσι λοιπὸν ὁ Τούρκος ἀπόμεινε ἐκεῖ νεκρὸς, καὶ ἡ βρύση πῆρε τὸ ὄνομά του καὶ ὀνομάζεται μέχρι σήμερα «Βρύση τοῦ Τούρκου».

Μετὰ τὸ θαῦμα οἱ Κερασοβίτες καὶ οἱ ἄλλοι Τούρκοι ἔφυγαν τρομαγμένοι, καὶ τὴν εἰκόνα τὴν πῆραν ὀριστικὰ πλέον οἱ Παλαιοσελίτες καὶ τὴν ἐγκατέστησαν στὴν ἐκκλησία των ὅπου καὶ σώζεται μέχρι σήμερα.

Καὶ τώρα ἀφηνοντάς τοὺς θρύλους καὶ τὶς παραδόσεις ἃς εἰσέλθωμε εἰς τὴν κυρίως ἱστορία.

Ἡ παλαιὰ ἐκείνη ἐκκλησία κατεδαφίστηκε περὶ τὸ 1860, καὶ στὴ θέσι τῆς ἀνεγέρθη ὁ σημερινὸς ὠραῖος ναὸς τῆς

Ἁγίας Παρασκευῆς, περὶ τὸ ἔτος 1864, μὲ συνδρομὲς τῶν ἀπανταχοῦ Παλαιοσελιτῶν καὶ ἄλλων φιλοθρήσκων, τὶς ὁποῖες συνέλεξε ὁ ἀείμνηστος Ἱερομόναχος Ἰωακείμ Παπαχατζῆς - Λούπας ταξιθεύοντας μέχρι τὴν Κωνσταντινούπολη, Ρουμανία καὶ Ὀδησσὸν τῆς Ρωσίας. Καὶ μὲ τὴ φροντίδα καὶ ἐπιστάσια τοῦ ἰδίου ἐκτίσθη ἡ ἐκκλησία ἀπὸ τὸν ἐκ Βουρμπιάνης περίφημον λαϊκὸ ἀρχιτέκτονα Γεώργιο Γιόση. Τὸ δὲ ὑπέροχο τέμπλον τῆς εἶναι ἔργο τῶν Τουρνοβιτῶν ξυλογλυπτῶν (ταλιαδόρων)· καὶ οἱ εἰκόνες καὶ τοιχογραφίες τῆς κατὰ τὸ πλεῖστον ἔργα τῶν χιονιαδιτῶν ζωγράφων.

Μετὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ περικαλοῦς αὐτοῦ ναοῦ συνέβη καὶ τὸ ἐξῆς περιστατικόν. Μερικοὶ Παλαιοσελιῖτες, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ δὲν εἶχαν δώσει οὔτε γρόσι στὸν ἔρανο, ἄρχισαν νὰ κατηγοροῦν τὸν σεβάσμιο Ἱερομόναχο πατέρα Ἰωακείμ ὅτι κατεχράσθη τὰ χρήματα τῶν ἐράνων καὶ νὰ τοῦ ζητοῦν ἀπόδοσι λογαριασμοῦ. Καὶ τότε αὐτός, ἀφοῦ συνεκέντρωσε σὲ γενικὴ συνέλευσι ὅλους τοὺς χωριανούς, τοὺς εἶπε :

«Ἀγαπητοὶ μου συγχωριανοί, πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι σ' αὐτὸν τὸν ἔρανο ἔδωσαν ὅλοι σχεδὸν οἱ συγχωριανοί μας, πλὴν ἐλαχίστων, καὶ κρυφὰ καὶ φανερά. Ἐδωσε ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὶς οἰκονομίες τῆς χωρὶς νὰ ξέρη ὁ ἄντρας ἢ ὁ πεθερός τῆς. Ἐδωσε ἡ μάνα τὸν ὄβολό τῆς χωρὶς νὰ ξέρη τὸ παιδί, καὶ τὸ παιδί χωρὶς νὰ ξέρη ὁ πατέρας. Δὲν εἶναι σωστὸ νομίζω νὰ μαθευτοῦν καὶ νὰ εἰσχωρήσουν τυχὸν διχόνοιες μέσα στὶς οἰκογένειαις. Ἐὰν δὲ ἐγὼ ἐκαταχράσθηκα τὸ προῖον τῶν ἐράνων, ὅπως ἰσχυρίζονται μερικοὶ, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔδωσαν δυστυχῶς οὔτε ὄβολόν, ἄς μὲ δικάσῃ ὁ Θεὸς καὶ ἡ Ἁγία Παρασκευή».

Καὶ ἔτσι οἱ συκοφάντες ἐσφράγισαν τὰ στόματά των.

Καὶ τώρα ἄς φέρωμε στὸ φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ τὰ ὀνόματα διαφόρων ἄλλων Παλαιοσελιτῶν Ἱερέων, Ἱερομονάχων, καὶ μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ἤκ-

μασαν κατὰ τὸν παρελθόντα καὶ τὸν παρόντα αἰῶνα.

Ὁ Ἱερομόναχος Ἰωακείμ τὸν ὁποῖο προαναφέραμε, εἶχε καὶ δύο ἀκόμη ἀδελμούς Ἱερωμένους· τὸν Ἱερομόναχο Σωφρόνιο καὶ τὸν Ἱερέα Παπᾶ - Εὐθύμιο πατέρα τοῦ περιφήμου προκρίτου Ἰωάννου Λούπα.

Ἄλλοι Ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἦταν, ὁ Παπᾶ - Χρῆστος πρόγονος τῆς γνωστῆς οἰκογενείας Παπαχρηστίδου τῆς Κονίτσης καὶ πατὴρ τοῦ Γραμματέως τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Γεωργίου Παπαχρηστίδου, ὁ Παπᾶ - Νικόλαος καὶ ὁ υἱὸς του Παπᾶ - Ἀλέξιος, οἱ ὁποῖοι ἐχρημάτισαν ὡς Ἱερεῖς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ Παπᾶ - Μιχαὴλ Μήσιος ἢ Πετρόγκας, ὁ Παπᾶ - Ἀναστάσιος Τσελίκος, ὁ Παπᾶ - Δημήτριος Ἐπιτρόπου, ὁ παπᾶ - Γεώργιος Καμπερόπουλος, ὁ παπᾶ - Μιχαὴλ Βασιλίκας, ὁ παπᾶ - Ζήσης Ζῆκος Σακελλάριος, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισεν ἐφημέριος καὶ εἰς Καβάλαν καὶ ἀπεβίωσε τὸ 1925 εἰς Παλαιοσέλι, ὁ Ἱερομόναχος Δαμιανὸς Κουνιώνης ἱσρυτῆς καὶ ἡγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Παλαιοχωρίου Λαϊστής ποὺ ἀπεβίωσε περὶ τὸ 1910, ὁ ἐπίσης Ἱερομόναχος Ἀρχιμανδρίτης Ἀγαθάγγελος Καραμπέρης ἡγούμενος τῆς ἀνωτέρω ἱερᾶς Μονῆς, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε καὶ εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος καὶ τέλος ἀπεβίωσε ὡς ἐφημέριος Παλαιοσελίου περὶ τὸ 1938, ὁ Ἱερομόναχος Γερμανὸς Πριμικήρης ἡγούμενος ἱερᾶς Μονῆς Στομίου καὶ Ἁγίου Νικάνωρος Γρεβενῶν ὅπου καὶ ἀπεβίωσε ὑπέργηρος τὸ 1944, ὁ παπᾶ - Δημήτριος Πετρόγκας, ὁ εἰς Ἅγιον ὄρος ζήσας καὶ ἀποβιώσας μοναχὸς Ἀντώνιος Καρώνης καὶ οἱ δύο υἱοὶ του Ἱερομόναχοι Βαρσονούφριος καὶ Ἱερόθεος, οἱ ἐπίσης εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος ζήσαντες καὶ ἀποβιώσαντες μοναχοὶ Κοσμᾶς Καπέτης καὶ Κοσμᾶς Παρλάντζος,

Καὶ τέλος

Οἱ ἐπιζῶντες παπᾶ - Παναγιώτης Πριμικήρης νῦν ἐφημέριος Παλαιοσελίου, καὶ οἱ Ἱερομόναχοι Παῦλος Ζησάκης διαμέ-

νων εἰς ἱεράν Μονήν Πεντέλης Ἀθηνῶν, καὶ Ἀγαθάγγελος Παρλάντζος εἰς ἱεράν Μητρόπολιν Κασσάνδρας.

—*—

Μουχτάρηδες στὸ Παλαιοσέλι κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς τουρκοκρατίας ἐχρημάτισαν οἱ Τάσης Παπαευθυμίου Λούπα καὶ Παῦλος Στυλ. Ζησάκης, καὶ ἐνωρίτερα διάφοροι ἄλλοι τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων ἀγνοοῦμε.

Ἀπὸ τὸ Παλαιοσέλι ἐπίσης καταγόταν καὶ ὁ περίφημος Πρόκριτος Ἰωάννης Παπαευθυμίου - Λούπας 1848 - 1928 ὁ ὁποῖος ἦταν ξενοδόχος στὴν Κόνιτσα καὶ διετέλεσε ἐπὶ δεκαετίας μέλος τοῦ Μητροπολιτικοῦ δικαστηρίου ἐπὶ Τουρκοκρατίας, καὶ κατὰ διαστήματα προεστὸς καὶ Βεκίλης τῶν χωριῶν τῆς λάκκας Ἀώου.

Στὰ 1894 ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἡ ἐφημερίδα «Φωνὴ τῆς Ἠπείρου» τὸ Παλαιοσέλι ἀριθμοῦσε 250 οἰκογένειες.

Στὰ 1915 εἶχε 319 ἄρρενες ψηφοφόρους (ἐνηλίκους), καὶ ἀρκετοὺς ξενητεμένους στὸ ἐξωτερικό. Οἱ Παλαιοσελίτες ἀπὸ τὶς ἀρχὲς ἀκόμη τοῦ περασμένου αἰῶνος ταξίδευαν στὸ ἐξωτερικό καὶ ἰδίως στὴ Ρουμανία, Ρωσία καὶ Κωνσταντινούπολη, καὶ ἐπιστρέφοντας ἔφερναν ἀρκετὸ χρῆμα καὶ πολιτισμὸ στὸ χωριό των.

—*—

Ἄν καὶ Βλαχόφωνο χωριὸ τὸ Παλαιοσέλι, καλλιεργοῦσε ἀπὸ ἀμνημονευτῶν χρόνων τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, καὶ οἱ κάτοικοί του εἶχαν Ἑλληνικώτατα φρονήματα ὅπως θὰ ἴδουμε στὴ συνέχεια τῆς μικρῆς αὐτῆς πραγματείας μας.

Οἱ πρῶτοι δασκάλοι τοῦ Παλαιοσελίου, ὅπως καὶ ὄλων τῶν χωριῶν, ἦταν οἱ ταπεινοὶ καλόγηροι καὶ ἱερεῖς ποὺ μετάδιναν ἀνάλογα μὲ τὸ μέτρο τῶν δυνάμεων των τὰ ὀλίγα κολλυβογράμματα στὰ μικρὰ Ἑλληνόπουλα μέσα στὰ κελιά των καὶ στοὺς νάρθηκες τῶν ἐκκλησιῶν. Ὁ πρῶτος γνωστός μας δά-

σκαλὸς περὶ τὰ μέσα τοῦ περασμένου αἰῶνος ἦταν ὁ ἱερεὺς Μιχαὴλ Μήσιος ἢ Πετρόγκας. Μετὰ ἀπ' αὐτὸν ἀκολούθησε ἓνας ἀνώνυμος Δολιανίτης, καὶ τρίτος ὁ Παλαιοσελίτης Κωνσταντῖνος Κατσικόπουλος, ἀρκετὰ μορφωμένος, ἀπὸ τὸ 1880 περίπου ὡς τὰ 1906. Στὰ 1897 συναντοῦμε καὶ κάποιον Μάντζιο διδάσκαλο στὸ Παλαιοσέλι· καὶ στὰ 1899 ἓναν Δῆμο διδάσκαλο ἀγνώστου ἐπωνύμου. Περὶ τὸ 1900 - 905 ὑπῆρχε καὶ διδασκάλισσα στὸ Παλαιοσέλι ἡ Μαρίνα Τόσκα. Στὰ 1906 - 1907 συναντοῦμε τὸν Θεόδωρο Παπαγεωργίου ἀπὸ τὸ Δέντσικο (νῦν Ἀετομηλίτσα). Τὸ 1907 - 908 τὸν Ἀλέξιο Παπαγεωργίου ἀπὸ τὸ Βιτσικό (νῦν Βῆκο) καὶ μία διδασκάλισσα Ἀνδρομάχη ἀπὸ τὰ Γιάννενα. Τὸ 1909 - 910 τὸν Ἀντώνιο Φρόντζο ἀπὸ τὴν Πυρσόγιαννη καὶ τὸν Κων)νο Κατσάνο Συρρακιώτη. Στὰ 1910 - 911 τοὺς Βλάσιο Δαλαγιαννόπουλο καὶ Γρηγόριο Τάρα Παπιγκιώτες. Στὰ 1912 τὸν Μετσοβίτη Κων)νο Ταμπᾶκο· καὶ στὰ 1913 τοὺς Φώτιο Τζήμα καὶ τὸν ἱερέα Οἰκονόμον Παπαδημήτριον. Τέλος δέ, πρέπει νὰ ἀναφέρωμε καὶ τὸν Ἰωάννην Ἀθανασ. Κωτούλαν Παλαιοσελίτην, ὁ ὁποῖος ἐχρημάτισε διδάσκαλος στὸ χωριό του, καὶ στὰ 1915 τὸν συναντοῦμε διδάσκαλον Πεκλαρίου (νῦν Πηγῆς).

—*—

Δωρητὰς τῆς Κοινότητος Παλαιοσελίου γνωρίζομε πρὸς τὸ παρὸν τοὺς ἐξῆς δύο :

Εἰς τὰς 7 - 2 - 1904 ὁ Βασίλειος Μιχαλήτσιος μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου του Αἰκατερίνης κληροδοτεῖ 5 λίρες ὀθωμανικῆς ἐτησίως εἰς τὸ Σχολεῖο, καὶ ὁ Νικόλαος ΖήσηΚουτσὸς εἰς τὰς 27 - 12 - 1906 δωρίζει 150 γρόσια εἰς τὸ κεντρικὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς.

(Ἔπεται συνέχεια)

Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ 7-10 'Ιουλίου 1943-ήμερες τρόμου

Οί Γερμανοί στην Κόνιτσα

Ἡ Ἰταλικὴ φρουρὰ ἔχει φύγει τὸν Μάιο τοῦ 1943 ἀπὸ τὴν Κόνιτσα. Ἑλληνικὴ Χωροφυλακὴ δὲν ὑπάρχει. Ὀλόκληρη ἡ Ἐπαρχία της, βρίσκεται οὐσιαστικὰ στὴν ἐξουσία πού προσπαθοῦσε τότε νὰ ἐγκαταστήσῃ ἡ Ὀργάνωσις τοῦ Ε.Α.Μ.

Βρίσκονται ἀκόμα στὴν Κόνιτσα καὶ κάτι ἀπομεινάρια τῶν Κρατικῶν Ἀρχῶν. Ἕνας Ἐπαρχος, κάποιος Ἐφορος, κάποιος Ταμίας καὶ ἓνας Εἰρηνοδίκης, πού λησμονημένοι ἐκεῖ, τάχουν χάσει, δὲν ξέρουν τί νὰ κάμουν καὶ περιορίζονται νὰ κυττάζουν πῶς θὰ τὰ καταφέρουν νὰ ἐπιβιώσουν, σ' αὐτὴ τὴν ἀλλόκοτη καὶ ζοφερὴ κατάστασι, σπέρνοντας κι' αὐτοὶ κανένα χωράφι τῆς «Ἀναγνωστοπούλειου» γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ ψωμί.

Παράλληλα πρὸς τὸ Ε.Α.Μ., ὀργανώνεται στὴν Ἐπαρχία μας καὶ ὁ Ε.Δ. Ε.Σ. καὶ ἀρχίζουν ἀπὸ τότε νὰ μαζεύονται τὰ σύννεφα καὶ νὰ γράφεται ὁ πρόλογος ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ τραγωδία πού θὰ ἀκολουθήσῃ.

Ὁ θερισμὸς τῶν σιταριῶν εἶχε γίνε. Ἡ παραγωγὴ αὐτὴ τῆ χρονιά ἦταν ἐξαιρετικὴ. Ὑστερα ἀπὸ τὴν πείνα τοῦ 1941-1942, ὄλος ὁ «Κάμπος» στὴν Κόνιτσα σπάρθηκε καὶ τώρα ἔχει πλημμυρίσει ἀπὸ θυμωνιές» πού ἄστραφταν χρυσές κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο τοῦ «Ἀλωνάρη». Οἱ «ἀμουριές» γιομάτες ἀπὸ τὸν γλυκὸ κι' ὠριμο καρπὸ τους. Τὰ τζιτζίκια χαλοῦν τὸν κόσμο. Κι' ὁ βραχνᾶς τῆς ξένης κατο-

χῆς ἔχει φύγει ἀπὸ τὴν Κόνιτσα.

Κι' ὅμως ἓνα αἶσθημα ἀκαθόριστο, ἀνησυχίας, ἀγωνίας καὶ ἀναμονῆς, μᾶς σφίγγει τὴν ψυχὴ.

Τι θ' ἀπογίνῃ;

Ὅλοι νιώθουμε πῶς μᾶς περιμένουν κι' ἄλλες σκληρὲς μέρες κι' ἄλλα μεγάλα βάσανα. Καὶ νὰ πῶς ξέσπασε ἡ καινούργια «μπόρα».

Ἦταν ἡ 7ῃ Ἰουλίου 1943 καὶ ἀπὸ μέσα ἀπ' τὰ Ἀλβανικὰ σύνορα, ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Λεσκοβικίου, ἀκούονται βαθειὰ μπουμπουνητά. Ξεχωρίζουν σὲ λίγο καθαρὰ κανονιές πού πέφτουν ἐκεῖ.

Γκριζόμαυρα ὄρνια μὲ τὸν ἀγκυλωτὸ Σταυρὸ φανερώνονται στὸν οὐρανὸ καὶ χαμηλώνοντας στὲς κορυφές τοῦ Ἀμάραντου, βουτᾶνε τρομακτικὰ, ἀπαίσια πρὸς τὸ Λεσκοβίκι.

Ἐκρήξεις ἀκούονται ὕστερα καὶ σὲ λίγο πυκνοὶ καπνοὶ ἀνεβαίνουν στὸν ὀρίζοντα. Καίγεται τὸ Λεσκοβίκι. Κανένας δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσῃ σωστὰ τί γίνεται.

Χτυπιοῦνται λένε μέσα οἱ Ἀλβανοὶ «παρτιζάνοι» μὲ τοὺς Ἰταλοὺς!!

Δὲν τὸ πολυπιστέψαμε, γνωρίζοντας πῶς οἱ Ἰταλοὶ ἀπὸ καιρὸ τραβήχθηκαν ἀπ' τὴν ὑπαιθρο μέσα σὲ κέντρα γιὰ νὰ φυλαχθοῦν.

Πῶς ἐξηγιέται ἄλλως τε ἡ ἐμφάνι-σις τῶν ἀεροπλάνων τῆς «Λουφτβάφε»;

Κανένας δὲν ξέρει πῶς ὀλόκληρος Γερμανικὴ Μεραρχία ἡ «Ἐντελβάις» κινεῖται κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸν δρό-

μο Κορυτσᾶς Λεσκοβικίου πρὸς τὰ Γιάννινα.

Ζυγώνει ἢ συνθηκολόγησι τῶν Ἰταλῶν καὶ οἱ Γερμανοὶ σπεύδουν νὰ καταλάβουν στρατιωτικὰ τὴν Ἡπειρο καὶ νὰ ἀφοπλίσουν τὸν Ἰταλικὸ Στρατὸ πού οὐσιαστικὰ εἶναι πιά διαλυμένος.

Τὰ αὐτοκίνητα τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς τῶν Γερμανῶν πέφτουν ἀπάνω σὲ νάρκες πού τοποθετήθηκαν στὸ δρόμο μεταξύ Μπόροβας-Λεσκοβικιοῦ καὶ πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ σύνορα καὶ τινάζονται στὸν ἀέρα. Σκοτώνονται Γερμανοὶ Ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες. Τότε ἐξαπολύουν τὸν ὄλεθρο μὲ στρατιωτικὲς μονάδες καταστροφῆς, σ' ὅλα τὰ χωριὰ πού εἶναι σὲ κοντινὴ ἀκτῖνα ἀπὸ τὸ δρόμο τῶν συγκοινωνιῶν των.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 8ης Ἰουλίου μαθαίνουμε τὰ τρομερὰ νέα :

Δυνάμεις τῆς Βέρμαχτ εἶχαν φθάσει στὸ Μπουραζάνι καὶ φαίνονται πὼς θὰ κινηθοῦν καὶ πρὸς τὴν Ἐπαρχία μας.

Σύγχυσις καὶ χάος ἐπικρατοῦν στὴν Κόνιτσα. Τί θὰ κάμη ἢ Ὀργάνωσις; Τί θὰ γίνῃ ὁ ἄμαχος πληθυσμός;

Ἀνακοινώνεται τότε ὅτι ἂν οἱ Γερμανοὶ προχωρήσουν ἀπὸ τὸ Μπουραζάνι πρὸς τὴν Κόνιτσα, θὰ τοὺς χτυποῦσαν οἱ ἀντάρτες τοῦ ΕΛΑΣ καὶ γι' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ φύγῃ ὅλος ὁ πληθυσμός πρὸς τὰ χωριὰ τῆς «Λάκκας» ὅπου δὲν μπορούσαν νὰ φθάσουν οἱ Γερμανοί!!!

Ἐνας κόσμος ἀπὸ 3.000 ψυχές, γέροι, μικρὰ παιδιὰ, ἄρρωστοι, πρέπει ν' ἀφήσουν τὰ σπίτια τους καὶ νὰ πάρουν τὰ βουνὰ. Ποῦ νὰ πᾶνε; Ποῦ θὰ μείνουν; Πόσο θὰ διαρκέσῃ αὐτὴ ἡ κατάστασις; Τί θὰ γίνῃ ἢ συγκομιδὴ πού εἶναι ἔτοιμη!

Κανένας δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ δώσῃ ἀπάντησι στὰ τραγικὰ αὐτὰ ἐρωτήματα.

Νέα παιδιὰ, χωρὶς στρατιωτικὲς γνώσεις καὶ καμμιά πείρα μὲ μόνον ἐφῆδιο τὸν ἐνθουσιασμό καὶ τὴν ἄδολη

πίστι των σὲ ιδέες, ἀνακατεμένα, μὲ ἔξαλλους ἢ σκοτεινοὺς καὶ ἀπίθανους τύπους πού τότε ἄγνωστο πὼς βρέθηκαν στὴν Κόνιτσα, θὰ ἔπερναν ἀπόφασι γιὰ τὴν τύχη τῆς στὴν τρομερὴ δοκιμασία πού ζύγωνε.

Ἡ Κόνιτσα νὰ εἶναι ὅλη ἔτοιμη κι' ὅταν ἀκουσθοῦν νὰ «βαροῦν οἱ καμπάνες τῆς» αὐτὸ θὰ εἰδοποιοῦσε ὅλους νὰ σηκωθοῦν, ν' ἀφήσουν τὰ σπίτια τους νὰ φύγουν γιὰ τὰ βουνὰ. Αὐτὸ ἀποφασίσθηκε.

Νύχτωνε ἡ 8ῃ Ἰουλίου καὶ μὲ ἀγωνία μαζευθήκαμε στὰ σπίτια μας, ἐλθοντας πὼς ἴσως οἱ Γερμανοὶ θὰ συνεχίσουν τὸ δρόμο τους ἀπὸ τὸ Μπουραζάνι πρὸς τὰ Γιάννινα καὶ δὲν θὰ προχωροῦσαν γιὰ τὴν Κόνιτσα.

Θὰ ἦταν μεσάνυχτα σχεδὸν κι' οἱ καμπάνες τοῦ «Ἄϊ Νικόλα» καὶ τῶν «Ἁγίων Ἀποστόλων» ἀρχίζουν νὰ χτυποῦν, ἄγρια ἐπίμονα, φοβερὰ...

Ἔρχονται οἱ Γερμανοί!!

Θὰ τοὺς κτυπήσοον ὅπως ἀποφασίσθηκε, οἱ ἀντάρτες.

Οἱ φλόγες κι' οἱ καπνοὶ τοῦ Λεσκοβικιοῦ, εἶναι μπροστὰ στὰ μάτια μας!!

Μέσα ἀπ' τοὺς σκοτεινοὺς δρόμους φεύγει κόσμος τρομαγμένος «πέρνοντας τὰ μάτια του» γιὰ τὴν Τύμφη. «Ὁ σῶζων ἑαυτὸν σωθήτω».

Σταμάτησαν οἱ καμπάνες νὰ χτυποῦν. Ἡσυχία τότε ἀπλώθηκε καὶ τίποτε δὲν ἀκούεται.

Οὔτε πυροβολισμός, οὔτε κανένα γαύγισμα σκύλου, πού σίγουρα θὰ φανέρωναν πὼς «ἦρθε ἡ ὥρα» καὶ πὼς μπῆκαν οἱ Γερμανοὶ στὴν Κόνιτσα. Μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ βαστάξω αὐτὴ τὴν τρομερὴ βουβαμάρα καὶ βγαίνω ἔξω ἀπὸ τὸ σπῆτι μου στὸ «Περιβόλι».

Ἐκεῖ στὰ σκοτάδια βρίσκω δυὸ ἀπὸ τοὺς γείτονές μου, τὸν τότε Εἰρηνοδίκη Ἀχιλλέα Λύκα καὶ τὸν μακαρίτη τώρα Εὐγένιο Χοῦσο.

Τί γίνεται; Τί θὰ κάνουμε;

«Μπρὸς βαθὺ καὶ πίσω ῥέμμα». Ν' ἀφήσῃς τοὺς δικούς σου στὴν ὥρα ἐκείνη τοῦ μεγάλου κινδύνου, πού εἶ-

ναι αδύνατο νὰ σ' ἀκολουθήσουν καὶ νὰ «πάρης τὰ βουνά» δὲν γίνεται. Ἀποφασίζουμε νὰ μείνωμε «κι ὅτι πῆ ὁ Θεὸς»!

Ἀκουμπισμένοι στὰ πεζούλια τοῦ «Φούρνου τοῦ Ζέρβα» καπνίζουμε νευρικά καὶ περιμένουμε.

Ὅσοι μποροῦσαν νὰ φύγουν, ἔφυγαν πρὸς τὴν Παναγία. Αἱ ὥρες περνοῦν. Ἀπόλυτη ἡσυχία. Ἀκούονται μονάχα τὰ «κιρκίλια» κι' ἡ φωνὴ τοῦ γκιώνη ἀπὸ τὸν πλάτανο τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Τὰ ἄστρα στὴ διαυγῆ καλοκαιριάτικη ἀτμόσφαιρα τῆς Κόνιτσας, ἀστράφτουν «σημαδιακὰ» ἀδιάφορα στὶς ἀνθρώπινες ἀγωνίες... Κοντεύει νὰ ξημερώσῃ. Τὸ πρωῖνὸ ἀγέρι μᾶς «περουνιάζει» καὶ τότε καταλαβαίνουμε πῶς κάποιος λάθος ἔγινε καὶ πῶς ἀπὸ κάποια κακὴ πληροφορία καὶ σύγχυσι χτυποῦσαν οἱ καμπάνες στὴν νύχτα.

Ξημέρωσε ἡ 9η Ἰουλίου καὶ τότε μαθεύτηκε πῶς οἱ Γερμανικὲς Μηχανοκίνητες Μονάδες ἔφυγαν ἀπὸ τὸ Μπουραζάνι συνεχίζοντας τὸ δρόμο τους πρὸς τὰ Γιάννινα κι' ὅτι κανένας Γερμανὸς δὲν ἔμεινε ἐκεῖ.

Ἀρχίσαμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι πέρασε ἡ «μπόρα» καὶ πῶς δὲν θὰ εἶχαν κανένα λόγο οἱ Γερμανοὶ νὰ μᾶς θυμηθοῦν, μακρὰ κάπως ὅπως βρισκόμαστε ἀπὸ τὶς συγκοινωνίες τους.

Ξεχάσθηκε λίγο ἡ ἀγωνία κι' ἡ τρομάρα, κι' ὅσοι εἶχαν ἀφήσει τὰ σπίτια τους τὴ νύχτα, ξαναγύρισαν σ' αὐτά.

Ἔτσι πέρασε ἡ 9η Ἰουλίου.

Καὶ νὰ, ξημερώνει ἡ 10η Ἰουλίου 1943.

Κατεβαίνοντας τὸ πρωῖ πρὸς τὴν Κεντρικὴ ἀγορά, ἀντικρῦζω τρομεροὺς καπνοὺς νὰ σηκώνωνται ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Ἀηδονοχωριοῦ. Σταματῶ καὶ κυττάζω στὸ βάθος γιὰ νὰ διακρίνω μὴ τυχὸν ἡ φωτιὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ δάσος τοῦ χωριοῦ.

Μάταια ἐλπίδα! Ἐκείνη τὴ στιγμή ἀρχίζουν καὶ φαίνονται θεώρατες στῆλες καπνῶν ν' ἀνεβαίνουν κι' ἀπὸ τὸ

Σανοβὸ καὶ τὴ Μάζιο καὶ φλόγες τεράστιες βγαίνουν καὶ ζώνουν τὶς μαζεμένες «θυμωνιές» στὸ ἐκεῖ κοντὰ ἀγρόκτημα τῆς Ἀναγνωστοπουλείου.

Σύγχρονα ἀκούονται πλέον καθαρὰ, πυκνὲς κι' ἀδιάκοπες ριπὲς ἀπὸ βαρεῖα ὀπλοπολυβόλα.

Ἔρχονται οἱ Γερμανοί!

Φωτιὰ καὶ σίδηρο ξαπολιέται στὸν «Κάμπο» τῆς Κόνιτσας.

Ἐτοιμὴ ἡ πλοῦσια συγκομιδὴ, παραδίδεται στὶς φλόγες.

Ὅσοι τύχει νὰ βρεθοῦν ἐκεῖ στὰ χωράφια των, πολυβολοῦνται καὶ ντουφεκίζονται χωρὶς καμμιὰ εἰδοποίησι.

Ἀποσβολωμένος, μένω στὸν τόπο κυττάζοντας καὶ προσπαθῶντας νὰ συνέλθω, γιὰ νὰ σκεφθῶ τί μᾶς περιμένει. Τί θ' ἀπογίνουμε;

Γυρίζω στὸ σπῆτι μου. Τὰ ἴδια τρομακτικὰ ἐρωτήματα προβάλλουν ὅπως τὴν βραδυὰ πού χτυποῦσαν οἱ καμπάνες.

Σ' ἐκείνη τὴν φοβερὴ ὥρα, ἀνοιξε ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ μου καὶ ὁ μακαρίτης «κύρ-Γιώργης» ὁ Κήττας μπῆκε στὴν αὐλὴ καὶ μὲ εἰδοποιεῖ πῶς μὲ ζητοῦν νὰ κατεβῶ στὴν ἀγορὰ ὅπου εἶναι μαζεμένοι κάμποσοι Κονιτσιῶτες μαζί μὲ τὶς λίγες Κρατικὲς ἀρχὲς πού εἶχαν μείνει τότε στὴν Κόνιτσα, γιὰ νὰ δοῦμε πῶς θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ γλυτώσωμε τὴν Κόνιτσα ἀπὸ τὸν κίνδυνο τοῦ ἀφανισμοῦ πού ξανοίγονταν ὀλοφάνερα μπροστά της.

Ἐμαθα ἀργότερα πῶς ἐπεκράτησε στὴν Ὀργάνωσι ἡ ἀπόφασι τῶν μελῶν της ἀπὸ τὴν Κόνιτσα καὶ τὴν Ἐπαρχία της, νὰ μὴ χτυπήσουν τοὺς Γερμανοὺς γιὰ τὸ χωρὶς νὰ μποροῦσε νὰ τοὺς σταματήσῃ νὰ μποῦνε στὴν Κόνιτσα, θὰ εἶχε γιὰ βέβαιο ἐπακόλουθο νὰ γίνῃ ἡ Κόνιτσα στάχτη καὶ νὰ ἀφανισθῇ ὁ ἄμαχος πληθυσμὸς της.

Κι' ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλὰ ὅτι ὅλοι πού ἀνῆκαν στὴν Ὀργάνωσι τοῦ ΕΑΜ-ΕΛΑΣ ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὴν Κόνιτσα, ἀφοῦ συνέστησαν στοὺς κα-

τοίκους νὰ μείνουν μέσα καὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὴν κατάστασι, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ξεφεύγονταν ἢ καταστροφή,

Οἱ φλόγες καὶ οἱ καπνοὶ στὸ μεταξὺ σηκώνονταν στὸν Κάμπο ἀδιάκοπα, προχωρῶντας τρομακτικὰ καὶ πλησιάζοντας τὰ σπίτια στὴν Κάτω Κόνιτσα.

Ὁ κόσμος ἦ φεύγει τρομαγμένος πρὸς τὴν Παναγία καὶ τὸ Στόμιο, ἢ κλειδώνεται μέσα στὰ σπίτια του.

Ψυχὴ δὲν φαίνεται στοὺς δρόμους.

Διακρίνονται στὴν «Τοπόλτσα» προχωρῶντας ἀκροβολισμένοι οἱ Γερμανοί.

Ἀποφασίζω νὰ κατεβῶ στὴν Πλατεῖα τῆς ἀγορᾶς πού ἔχει κλείσει ὅλη. Ἐκεῖ συναντῶ τὸν Ἐπαρχο, τὸν Εἰρηνοδίκη, μερικοὺς ἄλλους Δημοσίους ὑπαλλήλους καὶ μερικοὺς Κονιτσιῶτες. Εἴμεθα μαζεμένοι 20 ἄνθρωποι. Θυμᾶμαι, ἦσαν ἐκεῖ τότε ὁ Ἐφημέριος τῆς Ἐπάνω Κόνιτσας Παῦλος Παπαθεμιστοκλέους, ὁ Γιῶργος ὁ Πατέρας, ὁ Γιάννης ὁ Ζῶης καὶ οἱ μακαρίτες τώρα ὁ «κύρ Γεώργης» ὁ Λυμπερόπουλος ὁ τότε Συμβολαιογράφος τῆς Κονίτσης, ὁ Θανάσης ὁ Ρούσης, ὁ Εὐγένιος ὁ Χοῦσος καὶ κάμποσοι ἄλλοι πού τώρα δὲν τοὺς θυμᾶμαι.

Μπροστὰ ἀπὸ τὸ Φαρμακεῖο τοῦ Ρούση στὴν εἴσοδο τῆς ἀγορᾶς συγκεντρωμένοι, περιμένουμε νὰ δεχθοῦμε εἰρηνικὰ τοὺς Γερμανοὺς, ἐλπίζοντας νὰ σταματήσωμε τὸ κακό.

Κάποιος τότε ἔρριξε τὴν ἰδέα νὰ σηκωθῆ μιὰ ἄσπρη σημαία νὰ τὴν δοῦν οἱ Γερμανοὶ πού πλησιάζαν καὶ νὰ καταλάβουν ὅτι δὲν εἴχαμε σκοπὸ νὰ τοὺς χτυπήσουμε.

Ἔτσι κι' ἔγινε.

Ἀπὸ κάπου βρέθηκαν μερικὲς πῆχες ἄσπρο πανί.

Καρφώθηκε σ' ἓνα ψηλὸ κοντάρι καὶ στήθηκε κάτω ἀπὸ τὴν σειρὰ τὰ «πλατάνια» πού εἶναι στὴν εἴσοδο τῆς ἀγορᾶς, γιὰ νὰ φαίνεται ἀπὸ τὸν Κάμπο.

Μιὰ φωτοβολίδα σηκώνεται ἀπὸ τὸ μέρος τῆς «Τοπόλτσας» πού διακρίνε-

ται νὰ τὴν περνοῦν Γερμανικὰ ἀποσπάσματα, πού χωρισμένα προχωροῦν πρὸς τὴν Κάτω Κόνιτσα, τὴν Ἀναγνωστοπούλειο Σχολή, καὶ ἀπὸ τὰ «Γραβίτσια» πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἡμεῖς περιμένουμε συγκεντρωμένοι. Μὲ τὴ φωτοβολίδα σταματοῦν οἱ πολιβολισμοὶ κι' οἱ φωτιὲς στὶς θυμωνιὲς.

Μαζὶ μας ἔχουμε καὶ τοὺς δύο Κονιτσιῶτες ἀδελφοὺς Παῦλο καὶ Γιάννη Κρέμο, πού χρόνια ταξιδεμένοι σὰν χρυσοχόοι στὴν Ἰταλία καὶ στὴ Γερμανία, εἶχαν γυρίσει στὸν τόπο τους λίγο πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ πού γιὰ καλὴ τύχη βρέθηκαν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ στὴ Κόνιτσα.

Γνώριζαν πολὺ καλὰ καὶ μιλοῦσαν Γερμανικὰ καὶ Ἰταλικά.

Ἡ Γερμανικὴ φάλαγγα πλησιάζει τώρα. Ἐφθασε καὶ πέρασε τὸ «Περίβόλι τοῦ Ρούβαλη» κι' ἀνεβαίνει πρὸς τὸ μέρος πού περιμένουμε.

Μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ τοὺς Μάνθο Μέντζιο τότε ὑπάλληλο στὴν Ἀναγνωστοπούλειο, καὶ τοὺς μακαρίτες τώρα, Μιχάλη Σδοῦκο, τὸν Εὐγένη τὸν Χοῦσο καὶ τὸν Παῦλο τὸν Κρέμο προχωρεῖ πρὸς τὸ Γερμανικὸ Στρατιωτικὸ ἀπόσπασμα.

Ἄγνωστο πῶς βρέθηκε μαζί της καὶ μπῆκε μπροστὰ στὴν Ἐπιτροπὴ ἄφοβη καὶ ψυχωμένη κρατῶντας καὶ μιὰ μικρὴ ἄσπρη σημαίουλα ἢ γνωστὴ Κονιτσιώτισα ἢ κυρὰ Οὐρανία «τῆς Δόσαινας»!!

Σὲ ἀπόστασι 100 μέτρων ἀπὸ τὴ συγκέντρωσί μας, ὀλίγο παρακάτω ἀπ' ἐκεῖ πού τώρα λειτουργεῖ ἡ πνευματικὴ Στέγη, συναντοῦν ὅπως τοὺς βλέπουμε τοὺς Γερμανοὺς πού στάθηκαν ὅταν τοὺς πλησίασε ἡ Ἐπιτροπὴ.

Δύο Ἀξιωματικοὶ πού τοὺς διοικοῦν, στέκονται μπροστὰ κι' ἀκοῦνε διερμηνεύοντος τοῦ Κρέμου πῶς ἡ Κόνιτσα εἶναι «φιλόνομος πόλη» καὶ θὰ σεβασθῆ τοὺς Νόμους τῆς Γερμανικῆς Στρατιωτικῆς Κατοχῆς.

Βάζουν μπροστὰ τους νὰ βαδίζουν τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ προχω-

ροῦν πρὸς τὸ μέρος ποῦ εἴμεθα συγκεν-
τρωμένοι. Πίσω τους ἀκολουθοῦν οἱ
Γερμανοὶ στρατιῶτες.

Ἄγριες, σκοτεινές καὶ σκληρές μορ-
φές κρατῶντας στὰ χέρια βαριά ὄπλο-
πολυβόλα, μᾶς πλησιάζουν κσὶ μᾶς
κυκλώνουν.

Δὲν δέχονται τὸν χαιρετισμὸν μας.

Μερικοὶ μᾶς λένε ὠμὰ «Παρτιζάν.
Κομμουνίστ!!»

Στὰ μάτια των φαίνεται καθαρὰ πῶς
ἔχουν χάσει κάθε ἀνθρώπινο αἶσθημα
καὶ πῶς μέσα των ὕστερα ἀπὸ τὶς
σκληρές πολεμικὲς συνθήκες, δὲν μένει
πιὰ, παρὰ μόνο, τρομερὸ κι' ἀδυσώ-
πητο τὸ ἀνθρώπινο κτῆνος, ὁ ἐγκλη-
ματίας ἄνθρωπος.

Κοντὰ τους σέρνουν καὶ κάμποσους
δυστυχισμένους χωριάτες μὲ τὰ ζῶα
των ποῦ τὰ ἔχουν φορτωμένα μὲ κι-
βώτια πυρομαχικῶν.

Οἱ Ἀξιωματικοὶ ἀκοῦν ψυχρὰ τὰ
λόγια τοῦ Διερχομένου καὶ μᾶς λένε πῶς
μὲ τὶς διόπτρες των διέκριναν ἀρκετοὺς
ὀπλισμένους ἄνδρες νὰ φεύγουν ἀπὸ
τὴν Κόνιτσα πρὸς τὰ ἀνατολικά τῆς
ὕψωματα καὶ ὅτι ξέρουν καλὰ πῶς
στὴν Κόνιτσα μέσα ὑπάρχουν ἀντάρ-
τες καὶ κομμουνισταί.

Ἐχουν πάρει λένε Διαταγὴ νὰ κά-
ψουν τὴν Κόνιτσα, ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ
τὴ στάσι ποῦ τηρήσαμε, θὰ συνεν-
νοοῦντο μὲ τὴ Διοίκησί των ποῦ ἔμει-
νε στὸ Μπουραζάνι κι' ἐκείνη θ' ἀπε-
φάσιζε γιὰ τὴν τύχη μας.

Ὅλους ὅσοι εἴμεθα ἐκεῖ μᾶς μαζεύουν
καὶ μᾶς κλείνουν μέσα στὸ κατάστημα
τοῦ Σκαλιστῆ καὶ βάζουν φρουροὺς νὰ
μᾶς φυλάξουν ὡς ποῦ νὰ γίνουν ἐρευ-
νες στὰ σπίτια τῆς Κόνιτσας γιὰ
ὄπλα καὶ νὰ ἀποφασισθῆ ἀπὸ τὴ
Διοίκησί των γιὰ τὴν ἀνάκλησι τῆς
Διαταγῆς ποῦ τοὺς εἶχε δοθῆ.

Καταλαβαίναμε πῶς μᾶς εἶχαν κρα-
τουμένους σὰν ὁμήρους ὡς ποῦ νὰ
τελειώσῃ ἡ ἐρευνα καὶ πρὸ πάντων
γιὰ νὰ μὴ τοὺς χτυπήσουν οἱ δικοί
μας.

Περναῖμε στιγμὲς ἀγωνίας...

Ἄν κανένας χτυποῦσε τοὺς Γερ-
μανοὺς;

Ἄν ἔπεφτε καμμιά ντουφεκιά;

Ἄν εὑρίσκαν πουθενὰ πολεμικὰ
ὄπλα;

Στημένος ὁ ἀσύρματος τῶν Γερμα-
νῶν στὴ γωνία τοῦ Φαρμακείου Ρούσ-
ση, δουλεύει.

Τίποτε ἄλλο δὲν ἀκούεται.

Ἡ Κόνιτσα φαίνεται σὰν νὰ ῥήμαξε.

Κλεισμένοι στὰ σπίτια τους μέσα
ὅσοι ἔμειναν, περιμένουν βουβοὶ τί θ'
ἀπογίνῃ. Τρομερὴ φοβέρα καὶ ὁ ἔσχα-
τος κίνδυνος κρεμιέται ἀπάνω στὰ κε-
φάλια μας.

Ἀτέλειωτες φαίνονται οἱ στιγμὲς.

Καὶ νὰ, διατάζουν οἱ Ἀξιωματικοὶ
καὶ μᾶς ἀφήνουν ἐλεύθερους.

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς Ἀξιωματικὸς ἕνας
«διοπτροφόρος» Τεύτονας μᾶς γνω-
στοποιεῖ μὲ τὸν διερχομένο, τὸν Παῦλο
Κρέμο, ὅτι ἡ Διοίκησί του ἀνακάλεσε
τὴ Διαταγὴ ποῦ τοῦ εἶχε δώσει νὰ
κάψῃ τὴν Κόνιτσα καὶ μόνον ὅσα
σπίτια βρεθοῦν νὰ ἔχουν ὄπλα, θὰ
καοῦν.

Ἐπίσης μᾶς ἀνακοινῶνῃ πῶς σὲ λί-
γες μέρες θὰ ἐγκατασταθῆ μόνιμος
Γερμανικὴ φρουρὰ στὴν Κόνιτσα γιὰ
νὰ φυλάξῃ τὶς γραμμὲς συγκοινωνίας
τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ στὴν Ἡπει-
ρο καὶ πῶς ὅσοι εἶναι ἔνοπλοι, θὰ
πρέπει νὰ παραδώσουν τὰ ὄπλα των
στὸ Δήμαρχο ἢ νὰ τὰ ρίξουν στὸ
ποτάμι!!

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἐπιστρέφουν κά-
τι Γερμανοὶ στρατιῶτες ἀπὸ τὴν ἐρευ-
να ποῦ ἔκαναν. Κι' ἀναφέρουν πῶς σὲ
ἕνα σπῆτι βρῆκαν κάτι φυσίγγια.
Ψυχρὰ ὁ Ἀξιωματικὸς δίνει τὴ Δια-
ταγὴ νὰ τὰ κάψουν.

Μάταια προσπαθοῦμε ν' ἀνακληθῆ
ἡ Διαταγὴ. Μᾶς ἀπαντᾷ μὲ μιὰ χα-
ρακτηριστικὴ χειρονομία ὅτι ἕνα καὶ
μόνο φυσίγγιο, εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ
τὸν σκοτώσῃ. Κι' ἔτσι δύο σπῆτια τῆς
ἐπάνω Κόνιτσας καὶ μερικὰ στὴν Κά-
τω Κόνιτσα παραδίδονται στὶς φλόγες.
Εἶναι μεσημέρι.

Σὲ λίγο συντάσσονται καὶ φεύγουν

ἀπὸ τὴν ἀγορά, κατεβαίνουν στὴν Κάτω Κόνιτσα, περνοῦν τὴν «Γέφυρα τοῦ Ἀώου» καὶ ἀπομακρύνονται ἀκολουθῶντας τὸ δρόμο Γορίτσης-Κλειδωνιάς-Μεσοβουνίου.

Πρὶν φθάσῃ ἡ φάλαγγά των στὸ Ἀμάρι, ἀκούεται τρομερός κι' ἀδιάκοπος πολυβολισμός κι' ἡ χαράδρα τοῦ Ἀώου ἀντηχάει ἄγρια ἐπαναλαμβάνοντας τοὺς κρότους.

Ἀπαντοῦσαν σὲ ἓνα πυροβολισμό, ὁ ὁποῖος ἀκούστηκε ἀπὸ τὰ ὑψώματα τῆς «Γραβιάς.»

Τὴν ἄλλη μέρα βρέθηκαν σκοτωμένοι στὸ δρόμο πού ἀκολούθησαν φεύγοντας, ὅλοι οἱ δυστυχημένοι χωρικοί, πού τοὺς εἶχαν πάρει μαζί μὲ τὰ ζῶα τους γιὰ νὰ μεταφέρουν τὰ πυρομαχικά των.

Ἦσαν Μαζιῶτες καὶ ἀπὸ τὴν Μελισσόπετρα.

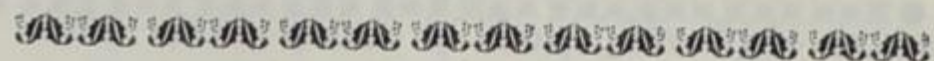
Ἡ Κόνιτσα γλύτωσε σὰν ἀπὸ θαῦμα, τίς τρομερές ἐκεῖνες ὥρες.

Οἱ γριές τῆς ἔλεγαν πῶς ὁ «Ἄη Νικόλας» ὁ πολιοῦχός τῆς τὴν φυλάει καὶ δὲν παθαίνει τίποτε.

Ὅταν συλλογισθῇ κανένας τίς τραγωδίες τοῦ Κομμένου, τῆς Ἄρτας, τοῦ Διστόμου καὶ τῶν Καλαβρύτων, τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τοὺς σκοτωμένους τοῦ Ἀηδονοχωριοῦ, τῆς Μελισσόπετρας καὶ τοῦ Κεφαλοβρύσου, βλέπει πῶς οἱ Κονιτσιώτισες γριές, ἤξεραν καλὰ τί ἔλεγαν.

Ἐπειτὰ ἀπὸ λίγες ἡμέρες, ἐγκατεστάθηκε μόνιμη Γερμανικὴ στρατιωτικὴ δύναμι στὴν Κόνιτσα πού ἔφυγε στὶς 15 Ὀκτωβρίου 1944, ἀποτελῶντας τὴν ὀπισθοφυλακὴ τοῦ Γερμανικοῦ Στρατοῦ, πού ἀπεχώρει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Γιάννινα ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ ΠΥΡΡΟΣ

ΒΑΡΤΣΟΜΠΑΝ

Δὲν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ γνωρίζω τὸν κ. Σούρλα, ὅμως αὐτὸ δὲν μειώνει τὸ ἐνδιαφέρον, μὲ τὸ ὁποῖο παρακολουθῶ τὰ ὠραῖα καὶ καλογραμμένα σημειώματά του στὸ Περιοδικό μας «ΚΟΝΙΤΣΑ».

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ὡς τόσο ὁ κ. Σούρλας νὰ σημειώσω μιὰ ἀπορία μου σχετικὴ μὲ τὴ μετάφρασι πού δίδει στὴ λέξι Β α ρ τ ζ ο μ π ἄ ν (Κόνιτσα - Ἀπρίλιος 1964).

Ἡ λέξις τσομπάν εἶναι τούρκικη καὶ σημαίνει βοσκός, χρησιμοποιεῖται δὲ σὰν δική μας δημοτικὴ, ὅπως τσομπανόπουλο κλπ.

Ἐπειδὴ δέ, ὅπως ἀναφέρει ὁ κ. Σούρλας, οἱ φονιάδες σκότωσαν τὸ βλαχόπουλο (ἂν ἦταν βλαχόπουλο) λέγοντας καὶ ἐπαναλαμβάνοντας,

«Βάρ - ὠρὲ τσομπάν»

τὸ πιθανότερο ἦταν νὰ τοῦ λέγανε

«Βάρα ὠρὲ τσομπάν»

δηλαδὴ βάρα (παῖξε) ὠρὲ βοσκὲ τὴ φλογέρα σου καὶ τώρα πού εἶσαι νεκρός.

Βέβαια «βάρη» ἀρβανίτικα σημαίνει μνημα καὶ

«βάρη τσομπάνετ»

τὸ μνημα τοῦ τσομπάνη, καὶ ὄχι τοῦ βλάχου διότι, ὅπως εἶπαμε, τσομπάν δὲν σημαίνει βλάχος ἀλλὰ βοσκός. Ἄλλωστε οὔτε ὅλοι οἱ βλάχοι εἶναι βοσκοί, οὔτε ὅλοι οἱ βοσκοί εἶναι βλάχοι, γιὰ νὰ εἶναι κατὰ κάποιο τρόπο συνώνυμα, καὶ ἀκόμη οὔτε στὴ περιοχὴ ἐκεῖνη κατοικοῦσαν βλάχοι ἀπ' ὅτι ξέρω.

Τὴ γνώμη μου τὴν ἐνισχύει καὶ ἡ λέξις «ὠρὲ» πού μεσολαβεῖ καὶ ἡ ὁποία δὲν εἶναι ἀρθρο ἀρβανίτικο, ἀλλὰ τὸ γνωστὸ κλητικὸ «ὠρὲ» μὲ τὴν ἔννοια τοῦ «βρέ».

Τέλος δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ δεχθοῦμε ὅτι χτυπόντας οἱ φονιάδες τὸ βοσκό, ἐπανελάμβαναν τὸ «βάρη» τσομπάνετ» δηλαδὴ τὸ μνημα τοῦ βοσκοῦ. Θὰ ἦταν χωρὶς νόημα.

ΟΡ. ΜΑΝ.

'Ανάβασις στο Γράμμο

Υπό **ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΣΟΥΡΛΑ**
Παιδαγωγού

Οί Θρύλοι και αί παραδόσεις, τὰ παραμύθια και αί Μυθολογικὲς ἀπεικονίσεις δὲν εἶναι ἄλλο τι, παρὰ αἱ προβολὲς τῶν αἰσθησιακῶν παραστατικῶν δυνάμεων μετὰς ὁποίας ὁ λαὸς πιστεύει, βλέπει και δραματίζεται.

Herder

I

'Αναγνώστα μου!

Ἔλα νὰ ἐπιχειρήσομε μαζὺ μιὰ ἀνάβασι στο θρυλικὸ βουνὸ - τὸν **Γράμμο** — τὸ βουνὸ ποὺ θὰ τολμοῦσα νὰ τὸ βαφτίσω ὡς τὸ <στοιχειωμένο βουνὸ> τῆς ἱστορικῆς και θρυλικῆς Ἐπαρχίας μας Κονίτσης.

Ἐὰν ἡ ἀνάβασις τοῦ **Σμόλιγκα** - ποὺ εἶναι ἡ **Μυθικὴ αὐτόχρομα Θεότης τῆς Ἐπαρχίας μας** συνοδεῦεται ἀπὸ τὸ συναίσθημα τοῦ **δέους τοῦ μεταφυσικοῦ** τὸ ὁποῖον συνέχει τὸ ἄτομον, ποὺ ἐπιζει τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ συναίσθημα τῆς ἰδίας του σμικρότητος και τὴν συγχώνευσίν του μετὰ τὴν ιδέαν τοῦ Ἄπειρου, ἡ ἀνάβασις και ἡ παραμονὴ ἀντιθέτως στὲς κορυφογραμμὲς τοῦ Γράμμου **γεμίζει τὴν ψυχὴν μετὰ ρωμαντικὴν διάθεσιν.**

Και ἡ καλύτερη συνομιλία τῆς ψυχῆς μας μετὰ τὸ περιβάλλον γίνεται τὲς ὥρες, ὅταν μετὰ τὸ φεγγάρι πλέκονται ἀσῆμια ἀπὸ τὰ ἔλατα, ὅταν τὸ νερὸ τοῦ ρυακίου φλοισβίζει γλυκὰ μέσα στὴν σιγαλιά τοῦ δάσους, και γενικά, ὅταν τὰ πάντα ἔχουν ἐξαῦλωθῆ κάτω ἀπὸ τοὺς ἀσημένιους πέπλους τῆς Ἐκάτης.

Εἶναι ἡ ὥρα ποὺ ζωντανεύουν τότες οἱ θρύλοι και αἱ παραδόσεις και οἱ πέριξ λόφοι, τὰ βουνά, τὰ λαγκάδια, αἱ

χαράδρες, τὰ βάραθρα, οἱ κρημνοὶ και τὰ τριγύρω χωριά, φαίνονται νὰ μιλοῦν κι' αὐτά, σὰν ἐξαρτήματα τοῦ θρύλου και τῆς ἐξαῦλώσεως και σὰν συμπληρωματικὲς νότες μιᾶς παναρμόνιας Μουσικῆς.

Ἔλα, λοιπόν, ὦ ἀναγνώστα μου, νὰ ἐπιχειρήσομε μαζὺ μιὰ ἀνάβασιν στο θρυλικὸ αὐτὸ βουνὸ τῆς Ἐπαρχίας μας.

Και ἰδοῦ!

II

A'

Καταπράσινο και μενεξεδένιο ἀπλώνεται τὸ τοπεῖο τριγύρω μας.

Μερικοὶ στερνοὶ πορφυρένιοι τόνοι τοῦ δειλινοῦ ποὺ σίμωσε πιά, παίζουν πάνω στο ταμπλὸ τοῦ ὀρίζοντα.

Ἀπαλή, χαϊδιάρια, φθάνει στ' αὐτιά μας ἡ **νότα κάποιας μακρυνῆς φλογέρας**, ποὺ ταράσσει τὴν ἡσυχία τοῦ τοπεῖου.

Ἐνας ἀνθρώπινος πόνος, ὁ πόνος κάποιου φτωχοῦ τζομπάνη ποὺ ζωντανεμένος στὴν ἡρεμὴ ἀρμονία τῆς φλογέρας του περνάει γύρω ἀπὸ τὸ μελαλόπρεπο τοπεῖο, **σὰν ἀνάλαφρη πνοή.**

B'

Και σιγοπαίζουν ἄθελα και παίρνουν θέσιν στο βουβό, τὸ ψυχικὸ του δράμα τὰ κουδουνίσματα τῶν προβάτων ποὺ ἀνηφορίζουν ξένοιαστα, μακρυά, ἀπὸ τὴν ἄχαρη πραγματικότητα, ἀνάμεσα στὰ φειδωτὰ μονοπάτια.

Βαρειά, μονότονα και θλιμμένα σκέπασε πιά τώρα ἡ αὐλαία τῆς νύχτας τὸ τέλος τῆς ἡμέρας και ἔσβυσε μαζὺ τῆς και τῆς φλογέρας τὸ παράπονο.

Γ'

Γαλήνη...μυστικιστική γαλήνη τριγύρω μας.

Μιά απόκοσμη γαλήνη κυβερνάει τώρα τές ψυχές όλων μας, μιά γαλήνη που φθάνει στα κατάβαθα του είναι όλων μας.

Γαλήνη στο λιμάνι του πόνου μας, στές σκέψεις μας, στα όνειρά μας, παντού...Θεία γαλήνη!

Ἡ σιγή επιβάλλει τὴν εὐλάβεια ὅπως τονίζει ὁ Herder, ἡ εὐλάβεια δημιουργεῖ τὴν ἔκστασιν, ἡ ἔκστασι προπαρασκευάζει τὴν ἀπολύτρωση καὶ ἡ ἀπολύτρωση δίδει τὸ συναίσθημα τῆς ὀλότητος καὶ τοῦ μετεωρισμοῦ σὲ ἓνα αὐλον καὶ ἰδανικὸν κόσμον.

Δ'

Ἀκίνητα καὶ βουβὰ μένουν στές σπηλιές τους, ἀκόμη καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ Γράμμου.

Εἶναι μιά στιγμή που τὸ μυστήριο τῆς νύχτας μεταβάλλεται σὲ ἀληθινὴ γοητεία, εἶναι ἡ στιγμή που ἡ ψυχὴ συγχωνεύεται μὲ τὸ Ἄπειρον!

Καὶ μονάχα τὸ πάφλασμα καὶ ὁ φλοῖσβος τοῦ ρυακίου, που ἀντιχεῖ ἀρμονικὰ στὴν σιγαλιὰ τοῦ δάσους τῶν αἰωνοβίων ἐλάτων **σὰν τὸ πέρασμα νεραίδας ἀνάλαφρης**, σὲ ξαναφέρνει ἀπὸ τὴν ἔκστασι καὶ τὴν μαγεία.

Ε'

Τὰ γάργαρα νερὰ τὰ ἀσημωμένα ἀπὸ τὸ χλωμὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, κυλᾶνε ἤρεμα καὶ ἀπαλά, χρόνια γιὰ χρόνια ἕως τώρα ἀμέτρητα, καὶ χάνονται μέσα σὲ ρεματιές καὶ χαράδρες, **παίρνοντας μαζύ τους τὸ αἰώνιο μυστικὸ τους.**

Σὰν ἀπόκοσμο μυστικὸπαθο τραγούδι φθάνει στ' αὐτιά μας τὸ μονότονο κελάρισμά του!

Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Αἰωνιότητος!

Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς ζωῆς!

ΣΤ'

Καὶ αἱ χαράδρες που συναντᾶει στὸ δρόμο του εἶναι τὰ μεγάλα κενὰ τῆς ζωῆς ὅπως ἡ σιγή εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς, κατὰ τὸν Hölderlin.

Ἄλλὰ τὸ τέλος του;

Ἄ! αὐτὸ μονάχα δὲν θὰ τὸ ἰδῆ κα-

νεῖς ποτέ, γιὰτὶ ἡ Ζωὴ δὲν ἔχει τέλος, ἡ Ζωὴ εἶναι αἰώνια.

Τὸ κελάρισμά του ὅμως μοιάζει σὰν τὰ ὄνειρά μας καὶ τοὺς πόθους μας, σὰν τές ἐλπίδες καὶ τές νοσταλγίες μας.

Καὶ ἡ ψυχὴ μας στέκεται μὲ κατάνυξιν μπροστὰ στὸ φλοῖσβημά του, **γιὰ νὰ πάρει τὴν εἰκόνα του τὴν ἄσβεστη, τὴν εἰκόνα τῆς ἀνθρώπινης ὑποστάσεως.**

Ζ'

Μέσα σ' ἓνα τέτοιο ὄραμα Θεϊκό, που ἀπολαμβάνουν τὰ μάτια μας, ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδιά μας ἀποζητᾶνε τέτοιες στιγμές - ἄθελα ὅπως τονίζει ὁ Sehubert.

<Τὴν μεγάλη φιλία καὶ τὴν ἀγάπη τὴν ἰδανικὴ>

Ἔτσι δὲ ἐξηγεῖται πῶς οἱ θρύλοι καὶ αἱ παραδόσεις, τὰ παραμύθια καὶ αἱ Μυθολογικὲς παραστάσεις δὲν εἶναι ἄλλο τίποτε ὅπως τονίζει ὁ Herder παρὰ ἀπεικονίσεις τῶν αἰσθησιακῶν παραστατικῶν δυνάμεων μὲ τὰς ὁποίας ὁ λαὸς πιστεύει, βλέπει, ὀραματίζεται.

III

Ἐτελειώσαμε.

Σὲ κάποιον ἄρθρο μας γύρω ἀπὸ τοὺς Πατριδογνωστικοὺς στοχασμοὺς τῶν ποιητῶν τῆς Σχολῆς τῆς Bordeaux τελειώσαμε μὲ τὴν εὐχή, πῶς πρέπει μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου νὰ ἀποκτήσομε καὶ μιά **Παγκόσμια Πατριδογνωστικὴ Ἀνθολογία** που νὰ περιλαμβάνει ποιητικὰ καὶ πεζὰ τεμάχια.

Οἱ Πατριδογνωστικοὶ στοχασμοὶ που παραθέσαμε στὸ παρὸν ἄρθρον μας, θὰ φιλοδοξούσαμε ὅπως συμπεριληφθοῦν **στὰ Πατριδογνωστικὰ Ἀναγνωστικὰ τῆς Ἐπαρχίας μας**, που εἶναι τὸ αἶτημα τῆς ἐποχῆς γιὰ τὴν ἀρτιωτέρα μόρφωσιν τῶν παιδιῶν μας.

Πότε ὅμως θὰ τὰ ἀποκτήσομε;

Πότε; ἀλήθεια πότε;

Μήπως οἱ ἀγαπητοὶ συνάδελφοί μου οἱ ὑπηρετοῦντες στὰ 44 χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης θὰ φιλοδοξοῦσαν νὰ ἀποτελέσουν τὴν ἀπαρχὴν καὶ τὸ προβάδισμα! ΕΥΡ. ΣΟΥΡΛΑΣ

Τῆς Ὠριᾶς τὸ Κάστρο

Τὸ Δημοτικὸ τραγοῦδι ποὺ καταγρά-
φουμε παρακάτω, οἱ Κονιτσιῶτες τὸ
τραγουδοῦσαν μὲ τὴ σκέψη ὅτι ἀναφε-
ρότανε στὸ Κάστρο τῆς Κόνιτσας. Γι'
αὐτὸ καὶ ἡ σχετικὴ παράδοση γιὰ τὴν
ἐκπόρθηση τοῦ Κάστρου ἀπὸ τοὺς
Τούρκους, πλέκεται στὸν ἴδιο καμβὰ μὲ
τὴν Ἱστορία τοῦ τραγουδιοῦ. Βέβαια,
κανένας δὲν ἀγνοεῖ ὅτι στὴν Ἑλλάδα,
ὑπάρχουν κι' ἄλλα «Κάστρα τῆς Ὠριᾶς»
καὶ παραπλήσιες παραδόσεις.

Σ' ὅσα Κάστρα κι' ἂν ἐπῆγα
κι' ἂν ἐπερπάτησα
Σὰν τῆς Ὠριᾶς τὸ Κάστρο
Κάστρο δὲν εἶδα
Κάστρο θεμελιωμένο
Κάστρο ξακουστὸ
Σαράντα πύργους ἔχει
ἀσημόχτιστους
Κι' ἄλλους σαρανταπέντε
μαλαμόχτιστους.
Τοῦρκοι τὸ τριγυρίζουν
χρόνους δώδεκα
δὲν μποροῦν νὰ τὸ πατήσουν
τὸ μυριόρημο
Κι' ἓνα μικρὸ Τουρκάκι
Ρωμοπούλα γίνεται
—Ἐγὼ θὰ τὸ πατήσω
—τί μοῦ δίνετε;
—Χίλια φλουριά στὴν τσέπη
Κι' ἄλλογο καλὸ
Καὶ τὴν κυρὰ ἀπόχει
τζάμπα σου κι' αὐτή,
Πόρτα πόρτα πάει
καὶ μυρολογεῖ
ἀνοίξτε μου τὴν πόρτα
Κι' εἶμαι ὀρφανὴ
Κι' εἶμαι ἀγγαστρωμένη
καὶ στὸ μῆνα μου
Σὰν ἀνοιξαν τὶς πόρτες
χίλιοι μῆκανε

ἄλλοι στ' ἀσήμια
Κι' ἄλλοι στὰ φλουριά
καὶ τὸ μικρὸ κορίτσι
ἀπ' τὰ μαντέμια πέφτει
πέφτει γιὰ νὰ σκοτωθῆ
πέφτει μέσ' τοῦ μπίμπαση
τὴν ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά.

Ἡ παράδοση στὴν Κόνιτσα λέει, πὼς
τὰ παλληκάρια ποὺ φυλάγανε τὸ Κά-
στρο χορεύανε στὴν Ἁγία Βαρβάρα,
ὅπου ὑπῆρχε παμπάλαια ἐκκλησία, χτι-
σμένη μὲσ' τὸ βράχο. Ἰχνη τοιχογρα-
φίας τῆς παλαιᾶς αὐτῆς ἐκκλησίας,
σώζονται ἀκόμα καὶ σήμερα, ἀκριβῶς
δίπλα στὸ νεόχτιστο ξωκκλήσι. Τὸ Κά-
στρο ἀμπαροκλεισμένο σὲ τέτοιες ὥρες,
φυλαγότανε ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ποῦχε ἐν-
τολὴ νὰ μὴν ἀνοίξῃ σὲ κανένα, ἔξω
ἀπὸ κεῖνον ποὺ θὰ τῆς ἔδειχνε τὸ με-
ταξωτὸ μαντήλι τοῦ ἀρχηγοῦ.

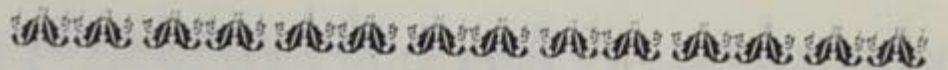
Ὅμως οἱ Τοῦρκοι, σοφίστηκαν τὸ
τέχνασμα ποὺ ἀφηγεῖται τὸ τραγοῦδι
καὶ πήρανε τὸ Κάστρο.

Ἀντίθετα ἄλλη παράδοση δέχεται ὅτι
ἡ Κόνιτσα, χωρὶς καμμιά ἀντίσταση πα-
ραδόθηκε γύρω στὰ 1382 στὸν Ἰσαῆμ
τὸν Ἀρνησίθρησκο ἀπὸ τὸ Λεσκοβίκι,
ἀπὸ τὸν ὁποῖο οἱ Κονιτσιῶτες ζήτησαν
μεταξὺ τῶν ἄλλων προνομίων καὶ τὸ δι-
καίωμα νὰ μασκαρεύονται κατὰ τὶς ἀπό-
κρηες. Πρᾶγμα ποὺ ἔγινε, (τὸ ἔθιμο
τῶν προσωπίδων ἦταν παμπάλαιο στὴν
Κόνιτσα. Ὁ Ἀραβαντινὸς νομίζει ὅτι
εἰσήχθη στὴν Ἠπειρο, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν
ποὺ κυβερνοῦσαν τὰ Γιάννενα οἱ Ἴτα-
λοὶ καὶ μάλιστα ὁ Κάρολος ὁ Α' γύρω
στὶς ἀρχὲς τοῦ 14' αἰῶνος).

Ὁ Ἀραβαντινὸς (Χρονογραφία Ἠπεί-
ρου σελ. 145) καταγράφει παράδοση
κατὰ τὴν ὁποία ὁ Θωμᾶς (Δεσπότης
τῆς Ἠπείρου, υἱὸς τοῦ Πρεαλίμπου)

γύρω στα 1380, όταν ο Ίσαήμ «ἐπέπεσε κατά τῆς ἀμερίμνου Βελλᾶς» καὶ τὴν ἐξεπόρθησε καὶ «δεκακισχιλίους περίπου ἀπολέμους ἀνθρώπους ὑπέβαλεν εἰς τὸν ζυγὸν του» «φοβηθεῖς, ὠχύρωσεν καὶ κατεῖχεν εἰς περιορισμὸν τὸν Ίσαήμ, τὰ προεκτεθέντα φρούρια καὶ σὺν αὐτοῖς τὰ Σουδενά, τὴν Δοβρᾶν, τὴν Ἀρτζίσταν, Κόνιτζαν, Λαχανόκαστρον, Βησσάνη, Δελβινάκι καὶ Μαζαράκι». Τὴν παράδοση αὕτη καταγράφει καὶ ὁ Λαμπρίδης (Περὶ Καραμουρατάτων. Ἀττικὸν Ἡμερολ. ἔτους Κ Β. 1888 σελ. 115 - 129). Λίγο ἀργότερα, φαίνεται ὅτι χτίσθηκε στὴν Κόνιτσα τὸ πανάρχαιο τζαμί στὸ Σαρκατί, τέμενος καὶ προσκύνημα ὄλων τῶν Ὀθωμανῶν τῆς Ἀλβανίας. Πολλὰ λέγονται καὶ γράφονται γιὰ τὸ τζαμί αὐτό. Ἄλλοι τὸ θέλουν χτίσμα τοῦ Μουράτ τοῦ Α' (1360 - 1389), ἄλλοι τοῦ υἱοῦ του Βογιατζίτ τοῦ ἐπιλεγομένου Γιλντιρίμ (1389 - 1402) μέσω τοῦ Γαζή - Εβρενόζ, Τούρκου στρατηγοῦ ποὺ ἦλθε σὰν πρῶτος ἀφέντης τοῦ Κάστρου τῶν Γιαννίνων γύρω στα 1388, (Σαλαμάγκας Περίπατοι στα Γιάννενα (Ἡπειρ. Γραμ. σελ. 245). Ἄλλοι τοῦ Μουράτ Β' (γύρω στα 1431), ποὺ τῶχτισε στὴν Κόνιτσα, γιὰτὶ ὅταν πέρασε τότε τὰ στενὰ τοῦ Ἀώου, ἦρθαν καὶ προσκύνησαν μερικοὶ πλούσιοι Ἕλληνες τῆς Κόνιτσας καὶ τῆς περιοχῆς ποὺ δέχτηκαν νὰ ἀλλαξοπιστήσουν γιὰ νὰ κρατήσουν τὰ τσιφλίκια τους. (Ἔτσι ἀρχισαν καὶ οἱ ἐξισλαμισμοὶ στὴν Κόνιτσα καὶ οἱ ἐξισλαμισθέντες ὠνομάσθησαν Καραμουρατάτες). Καὶ ἄλλοι τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β' (1461) ποὺ πέρασε ἀπὸ κεῖ ὀδεύοντας ἐναντίον τῆς Ἀλβανίας τοῦ Σκενδέρμπεη (βλ. Μιχαλόπουλος: Ἐφ. Ἔθνος 9 - 1 - 1948).

Πάντως αὕτη τὴν ἐποχὴ φαίνεται ὅτι τὸ ὄνομα Κόνιτσα ἀνῆκε μόνο στὴν Κάτω Κόνιτσα. Κι' ἦταν μιὰ παραδείσια περιοχὴ, μὲ τὰ πεῦκα καὶ τὰ νερὰ ποῦφταναν μέσ' στὸν Κάμπο. Γιατὶ μπέηδες - ἀρχοντες ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἦλθαν κι' ἔχτισαν τὰ παλάτια τους ἐκεῖ. Στὴν Ἀρχὴ στὴν Κάτω Κόνιτσα (πε-

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΑΙ

Καιρὸς εἶναι πλέον νὰ ἀποκαλυφθοῦν καὶ εἰς τὸ εὐρύτερον ἑλληνικὸν κοινὸν ἀλλὰ βαθμιαίως καὶ εἰς τὸ παγκόσμιον τουριστικὸν ρεῦμα ποὺ ὄλονέν ὀγκουμένον, κατευθύνεται πρὸς τὴν χώραν μας καὶ μερικαὶ ἀκόμη ἄγνωστοι, ὄχι ὅμως ὀλιγώτερον θαυμάσια φυσικαὶ καλλοναὶ τῆς Ἑλλάδος. Μιὰ τέτοια εἶναι ἡ περιοχὴ Κονίτσης, τῆς γνωστῆς μόνον ἀπὸ τὰς τελευταίας περιπετείας τῆς χώρας. Κατευθυνόμενος κανεὶς πρὸς Κόνιτσαν δι' ὠραίας ἀσφαλτοστρωμένης ὁδοῦ, ἀποτελούσης συνέχειαν τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀθηνῶν - Ἰωαννίνων, πλεονεκτοῦσης συνεπῶς ἀπὸ συγκοινωνιακῆς - τουριστικῆς ἀπόψεως, εὐρίσκεται πλησιάζων πρὸς τὴν περιοχὴν πρὸ ἑνὸς καταπληκτικοῦ θεάματος. Μοναδικὸν πράγματι τοπεῖον ἀπλοῦται πανοραματικῶς πρὸ ἐκθάμβων ὀφθαλμῶν. Ἀληθινὰ καὶ ἄλλαι περιοχαὶ τῆς Ἑλλάδος παρουσιάζουν τὸ τυπικὸν μεσογειακὸν χρῶμα, εἶναι τὸ γνωστὸν «Ἑλλαδικὸν» τοπεῖον. Ἡ περιοχὴ ὅμως αὕτη εὐρισκομένη, εἰς τὰ κράσπεδα τῆς Πίνδου, ἡ ὀποία ἀποτελεῖ τμημα τῶν Διηναρικῶν Ἀλπεων ἔχει καθαρῶς ἄλπικὸν χρῶμα. Πανύψηλαι αἰωνίως χιονισμέναι κορυφαὶ καὶ μικραὶ γραφικαὶ λίμναι, μεταξὺ τῶν κορυφῶν αὐτῶν, αἱ περίφημοι «δρακόλιμναι» μὲ διαυγέστατο κατάψυχρο ὕδωρ στὴ γαληνιαία ἐπιφάνεια τῶν ὀποίων ἀντικατοπτρίζεται τὸ ὑπερήφανον ἀνάστημα τῶν ὠραιότερων ἠπειρωτικῶν ὀρέων. Αἱ μικραὶ αὐταὶ λίμναι μεγίστου βάθους εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δημιουργήματα Ἡφαιστιακῆς ἐνεργείας. Εἰς χαμηλότερον κάπως ὕψος ἀπλοῦται ὀργιώδης βλάστησις πεύκων, ἐλάτων καὶ ἄλλης καθαρῶς ἄλπικῆς χλωρίδος, συνθέτουσα εἰ-

ριοχὴ Χασεκῆ). Κι' ἀργότερα σ' ὄλη τὴν ἀριστερῆ, ὀπως ἀνεβαίνουμε ἀπὸ τὸ Δημαρχεῖο, πλευρὰ τοῦ Λάκκου τοῦ Ρούβαλη, ποὺ ἦταν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ φυσικὸ ὀχυρό. **Γιάννης Λυμπ.**

κόνα χώρας του βορρά. Καί μεταξύ τῶν καταφύτων αὐτῶν ὀρέων εὐρίσκεται ἡ χαράδρα τοῦ Ἄωου ποταμοῦ. Ἴσως δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα τόσον μεγαλοπρεπῶς ὡραία χαράδρα. Ἡ χαράδρα τῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν, πού εἶναι τόσον φημισμένη, ἐπισκιάζεται ἀπὸ τὴν ἐκθαμβωτικὴ ὡραιότητα τῆς τεραστίας αὐτῆς χαράδρας τοῦ Στομίου, στὰ βάθη τῆς ὁποίας ρέουν τὰ διαυγῆ νερὰ τοῦ ποταμοῦ Ἄωου. Ἀνεξάντλητος εἶναι ἡ ποικιλία τῆς χλωρίδος καὶ ἄπειραι αἱ ἀποχρώσεις τοῦ πρασίνου, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς τοῦ ἔτους καὶ τῆς γωνίας πτώσεως τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Διασχίζων κανεὶς τὴν χαράδραν αὐτὴν καὶ ἀνερχόμενος τὰ πρηνῆ ἢ καταβυθιζόμενος εἰς τὰ βάθη τῆς ἔχει τὴν καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀποτόμου ἐναλλαγῆς, φωτός, θερμότητος, σκιᾶς, πνοῆς ἀνέμου. Χεῖμαρροι κρυσταλίνου ὕδατος ἀπὸ τὸ λυώσιμο τῶν ὑπερκειμένων χιονοσκεπῶν ὀρέων ἀυλακῶνουν μὲ παφλάζοντα θορυβο τὰς κλιτεῖς καθὼς καταπίπτουν πρὸς τὸ ποτάμι.

Ἐδῶ, εἰς τὸ βάθος τῆς χαράδρας ὑπάρχει ἡ παλαιὰ μονὴ τοῦ Στομίου Κονίτσης, εὐρισκομένη εἰς ἰλιγγιώδες ὕψος εἰς τὰς κλιτεῖς τῆς χαράδρας. Τὰς δύο πλευρὰς τῆς χαράδρας, ἐκεῖ ὅπου αὕτη ἀνοίγεται πρὸς τὴν πανοραματικὴν κοιλάδα Κονίτσης συνδέει παλαιὰ λιθίνη μονότοξος γέφυρα, θαυμασίας κατασκευῆς καὶ ἀναλογιῶν καὶ λεπτότητος γραμμῆς μὲ ἐκπληπτικὴν ἀνάτασιν. Ἡ διάμετρος τῆς γεφύρας αὐτῆς εἶναι τεραστία καὶ οὐδαμοῦ εὐρίσκεται μονότοξος γέφυρα τόσον μεγάλου ἀνοίγματος, ἀποτελεῖ δὲ δεῖγμα ἀσύγκριτον τῆς τεχνικῆς τῶν ἐκ τῆς περιοχῆς Κονίτσης προερχομένων κτιστῶν. Παράλληλος σχεδὸν πρὸς τὴν περιγραφομένην χαράδραν Ἄωου εὐρίσκεται ἡ γνωστὴ χαράδρα τοῦ Βίκου. Ἐκείνη συναρπάζει μὲ τὸ χάος ἡ χαράδρα τοῦ Ἄωου γοητεύει μὲ τὴν πρασίνην μεγαλοπρέπειαν. Ἄλ-

λὰ ὅλη αὕτη ἡ περιοχὴ τῆς ὁποίας συνέχεια εἶναι πρὸς ἀνατολὰς ὁ δρυμὸς ἐξ ἐλάτων καὶ πεύκων τῆς Τύμφης, πρὸς νότον ἡ «Γκαμήλα» μὲ τὰς λίμνας, καὶ πρὸς βορρὰν αἱ ἄλλαι κορυφαὶ τῆς Πίνδου πρὸς δυτικὴν Μακεδονίαν, ἀποτελεῖ ἐξ ἴσου παντοῦ μίαν καταπληκτικὴν σύνθεσιν ὡραιότητος, χλωρίδος, ὕδατινου πλούτου. Ἡ Ἑλλὰς ἄρα δὲν εἶναι μόνον «μεσογειακὴ», ἀλλὰ παρουσιάζει τοῦτο τὸ μοναδικόν, ὅτι εἶναι συνδυασμὸς μεσογειακῶν καὶ βορεινῶν τοπείων. Ἀπομένει τώρα ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ἑλληνικοῦ βορρά καὶ ἡ ἀξιοποίησις του. Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀξιοποίησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ βορρά πρέπει νὰ ἀποβλέψωμε ὅλοι μας. Ἰδιαιτέρως τοῦτο βαρύνη τοὺς ἐκ τῶν περιοχῶν Κονίτσης καὶ Ζαγορίου προερχομένους, οἱ ὅποιοι πρέπει καὶ νὰ φέρουν ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων τοῦ Ἑλληνικοῦ Τουρισμοῦ τὸ θέμα καὶ νὰ προβάλουν εἰς τὸ προσκήνιον τῆς Ἑλληνικῆς Τουριστικῆς Ἐπικαιρότητος τὰ ἀπαράμιλλα Ἡπειρωτικὰ τοπεῖα τῶν περιοχῶν Κονίτσης Ζαγορίου, ὡς ἀντιπροσωπευτικῶν περιοχῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορρά. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς προσεχοῦς συνδέσεως διὰ μεγάλης τουριστικῆς ἀρτηρίας τῆς Μακεδονίας μετὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς διελεύσεως αὐτῆς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διὰ Κονίτσης, εἶναι πρόδηλον ὅτι ἡ ἔξοδος τῆς περιοχῆς αὐτῆς τόσον εἰς τὸ Ἑλληνικόν, ὅσον καὶ τὸ ἀλλοδαπὸν τουριστικὸν ἐνδιαφέρον, δὲν εἶναι κάτι τὸ χιμαιρικόν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰδικώτερα μέτρα ἀναπτύξεως τουριστικῶς τῆς περιοχῆς αὐτῆς πολλὰ ἐνδιαφέροντα ἔχουν ἀναπτυχθῆ παρὰ τοῦ συμπατριώτου κ. Λυμπεροπούλου. Τόσον αἱ ἰδικαὶ του ὅσον καὶ ἄλλαι ἀπόψεις πρέπει νὰ συζητηθοῦν καὶ προωθούμεναι ἀναλόγως νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῆς ὡραίας, ἀλλὰ ἀγνώστου αὐτῆς περιοχῆς.

Ἰωάννινα

ΝΙΚΟΣ ΠΥΡΡΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ἀγαπητὸν μου Περιοδικὸν «ΚΟΝΙΤΣΑ»

Παλαῖον κυριολεκτικῶς πρὸς μίαν δυσβάστακτον ἐκδοτικὴν δαπάνην διανύεις ἤδη τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἐκδοτικῆς σου ζωῆς, διότι ἐγεννήθης τὸν Μάϊον τοῦ 1962. Ὡς πρωτοβουλία, ἀλλὰ καὶ ὡς συνέχεια ἢ ἐκδοσίς σου ὑπῆρξε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἀπολύτως ἐνδεδειγμένη καὶ χρήσιμος. Θὰ ἦτο ἀδιανόητον διὰ τὸν Κονιτσιώτικον κόσμον κοινωνικῶς προηγμένων ἀνθρώπων, νὰ μὴ διαθέτῃ ἐντυπον ὄργανον πρὸς ἐξυπηρέτησιν ζητημάτων τῆς Ἐπαρχίας Κονίτισης τῆς ὁποίας τώρα δημοσιογραφικὸν ὄργανον εἶσαι σύ. Δὲν φαντάζεσαι πόσῃ χαρὰν ἠσθάνθη ὅταν σέ εἶδον διὰ πρώτην φοράν μὲ τὸν ἀριθμὸν 1 καὶ τώρα σέ καμαρώνω μὲ τὸν ἀριθμὸ ἀριθ. 24. Ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὑπερηφάνειά μου γιὰ σένα εἶναι πλήρως δικαιολογημένη. Πρὸ τῆς γεννήσεώς σου καὶ μετὰ ταύτην μέχρι σήμερον παίρνω καὶ διαβάζω πολλὰ καὶ διάφορα περιοδικά, ὅλα καλὰ μὲν, ἀλλ' εἶναι ξένα καὶ καθόλου δὲν μὲ ἱκανοποιοῦν. Ἀπ' ὅλα αὐτὰ δὲν ἔνοιωθα κανένα σὰν δικό μου. Ὅταν γεννήθηκες σύ μὲ τὴν χαρὰ σέ ἄρπαξα καὶ σέ ρούφηξα ἀπὸ τὴν πρώτη ἕως τὴν τελευταία σελίδα. Τώρα εἶσαι τὸ περιοδικὸν πού ζητοῦσα. Ἐχεις ἀγαπημένο μου περιοδικό, πολλὰ χαρίσματα, ἐμφάνισιν, περιεχόμενον, ὁμορφιά, καὶ ὄνομα δοξασμένον «ΚΟΝΙΤΣΑ». Μὲ αὐτὰ τὰ ἐφόδια πρέπει ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι νὰ σέ ἀγαπήσουν ὅπως ἐγὼ καὶ ἀκόμη περισσότερο. Τώρα μάλιστα πού εἰσῆλθες εἰς τὸ τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας σου καὶ πρόκειται νὰ πλουτίσῃς τὸ ἤδη πλούσιον περιεχόμενόν σου τώρα ἀκριβῶς τώρα πρέπει νὰ σπεύσουν νὰ ἐγγραφοῦν, οἱ μὴ ἐγγεγραμμένοι, κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας μας, ἐπιτελοῦντες οὕτω πρώτου μεγέθους πατριωτικὸν καθῆκον. Οἱ μὴ

ἐγγεγραμμένοι, ἀδικαιολογήτως, ἐγκληματοῦν καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου αὐτοὶ εἰς τιποτα δὲν διαφέρουν ἀπὸ τοὺς λυποτάκτας καὶ προδότας τῆς πατρίδος μας. Ἄς συνέλθουν λοιπὸν εἶναι ἀκόμη καιρὸς καὶ ἄς φροντίσουν καὶ αὐτοὶ ὅπως ἡμεῖς, στὴν διάδοσί σου πού τὸσους θησαυροὺς κρύβεις μέσα σου πολλοὺς καὶ πολυτίμους. Ἦδη πρὸ μηνῶν, προκειμένου νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ ἀναγκαῖοι πόροι διὰ τὴν συνέχισιν ἀπροσκόπτως τῆς κυκλοφορίας σου ἀπευθύναμεν ἀλληπαλλήλους ἐκκλίσεις πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ γῆς Κονιτσώτας καὶ φίλους τῆς Κονίτισης ὅπως σπεύσουν νὰ ἐγγραφοῦν συνδρομηταί σου. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς τόσον μετριοπαθεῖς καὶ πτωχὰς αὐτὰς αὐτὰς προσδοκίας μας, ἐν τούτοις, διεψεύσθημεν καὶ ἐξακολουθητικῶς διαψευδόμεθα. Γιατί ἄραγε; Μήπως ἢ ἐκ δραχμῶν 60 ἔτησίᾳ συνδρομῆ σου ἢ 15 λεπτὰ κάθε ἡμέραν εἶναι πολλὰ δια νὰ ἔχομεν ἐπὶ ἓν ἔτος Σένα τὸ περιοδικὸν «ΚΟΝΙΤΣΑ»,

Ἀπὸ σένα, σὰν ἀπὸ μίαν μεγάλην ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸ χωριὸ ἑνὸς ἐκάστου καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι του θὰ μανθάνουν ὅτι νέον καὶ ἄξιον λόγου. Εἶναι καιρὸς οἱ ἀπανταχοῦ μὴ ἐγγεγραμμένοι συνδρομηταί σου νὰ πράξουν τὸ πρὸς τὴν πατρίδα των καθῆκον τὸ τόσον ἀνόδυνον ἄλλωστε διὰ τὴν ἐπιβίωσίν σου πού εἶσαι ἢ ζῶσα φωνὴ τῆς ἐπαρχίας μας.

Πρέπει νὰ σέ ἀγαπήσωμεν ὅλοι ὅπως σέ ἠγάπησε καὶ αὐτὸς ὁ Πανάγαθος Θεὸς μας. Ἀπόδειξιν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἔχομεν τὸν ἀγαπητὸν μας Πρόεδρον κ. Τάκην Παπαδημούλην, ὁ ὁποῖος ἐκτὸς τῶν ἀτομικῶν ὑπηρεσιακῶν φροντίδων του λίαν εὐχαρίστως καὶ προθύμως ἐπωμίσθη καὶ τὰς τῆς ἐκδόσεώς σου φροντίδας ἀπὸ τοῦ Α - Ω. Εὐτυχῶς ἔχει λαμπρὸν καὶ ἄξιον ἐπιτελεῖον συνεργατῶν του.

Διὰ τοὺς μὴ γνωρίζοντας ἀπὸ ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ τοὺς γνωρίζομεν ὅτι αἱ ὑπηρεσίαι τοῦ κ. Παπαδημούλη

—Τὴν 18 Ἰουνίου ἀπεβίωσεν καὶ ἐκηδεύθη ἐκ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀγίου Μελετίου ὁ Νικόλαος Κολέτσης, θεῖος τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν Λοχαγοῦ κ. Κωλέτση.

—Πλήρης ἡμερῶν ἀπεβίωσεν ἡ Διονυσία Μπάρδη μήτηρ τῆς κυρίας Μάγδας Π. Παπαδημούλη.

—Τὴν 5ην Ἰουνίου ἀπεβίωσεν ὁ Νικόλαος Παπαδόπουλος Δικηγόρος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, γαμβρὸς τοῦ συμπατριώτου ἐκ Βουρμπιάνης Στρατηγοῦ ἐ. ἀ. καὶ τέως ὑπουργοῦ κ. Σωκρ. Δημαράτου.

—Τὴν 8 Ἰουνίου ἀπεβίωσεν πλήρης ἡμερῶν ὁ Ἰωάννης Μπάρκης ἐκ Βουρμπιάνης, πατὴρ τοῦ δικηγόρου καὶ πολιτευτοῦ κ. Ναπολέοντος Μπάρκη.

—Εἰς Λουτράκι ἀπεβίωσεν ἡ Ὁλγα Φιλιάντρα καταγομένη ἐξ Ἀσημοχωρίου.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

—Κατὰ μῆνα Μάϊον ἐγένετο ἡ βάπτισις ἐν Ἀμαρουσίῳ τοῦ υἱοῦ τοῦ κ. Βασιλείου Στέρτσιου ἐξ Ἀμαράντου, εἰς ὃν ἐδόθη τὸ ὄνομα Χαράλαμπος.

—Ὁμοίως ἐγένετο ἡ βάπτισις εἰς τὸν ναὸν ἀγίου Παντελεήμονος Ἀθηνῶν τῆς κορούλας τοῦ κ. Ἀποστόλου Βυζούρη ἐξ Ἀγίας Βαρβάρας εἰς ἣν ἐδόθη τὸ ὄνομα Φωτεινή.

1) Καν **Εὐφρ. Μ. Μπάκα** Πληροφοροῦμεν καὶ σᾶς καὶ ὄλους τοὺς ἐν Ἀθήναις Κονιτσιώτας ὅτι ἐπρόκειτο ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουνίου νὰ γίνῃ ἐκδρομὴ ἡμερησία στὸ Ναύπλιον. Πλὴν ὅμως πολλοὶ μᾶς ἐγνώρισαν ὅτι δὲν ἦτο κατάλληλος ἡ ἐποχὴ διότι τὰ παιδιὰ τους ἔχουν διαγωνισμούς. Γι' αὐτὸ καὶ ἀνεβλήθη γιὰ ἀργότερα.

Ἐὰν ὑπάρξῃ διάθεσις θὰ γίνῃ ἐκδρομὴ τὸν δεκαπενταύγουστο (4ήμερος) στὴν Κόνιτσα.

2) Στρατηγὸν - πρώην Πρωθυπουργὸν κ. **Δόβαν**. Συνδρομὴ σας ἔτους 1964 ἐκ δραχμῶν 1.500 ἐλήφθη. Θερμῶς εὐχαριστοῦμεν. Ἀπόδειξις ἀποστέλλεται.

3) κ. **Νίκον Τράνταν** ὀφθαλμίατρον. Συνδρομὴ σας ἐκ δραχμῶν 2.000 ἐλήφθη καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

4) κ. **Εἰρήνην Γαλανοῦ - Φλώρου**. Συνδρομὴ σας ἔτους 1964 ἐκ δραχ. 100 ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν.

5) κ. **Ἀριστοκλῆν Πῦρρον - Ἰωάννινα**. Ἡ ἐπιστολὴ σας ποὺ δημοσιεύσαμε, ὅπως καὶ τοῦ κ. Φωτιάδη, μᾶς πείθουν ὅτι ἡ «ΚΟΝΙΤΣΑ» ἀνταποκρίνεται στὸν πόθο τῶν Κονιτσιωτῶν. Ἀσφαλῶς μπορεῖ νὰ γίνῃ πολὺ καλλίτερη καὶ πλουσιώτερη ἂν θὰ θελήσουν νὰ συμβάλουν περισσότεροι. Σεῖς μᾶς βοηθήσατε σημαντικὰ καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε.

6) κ. **Ἀπόστον Μπότσιον**. Παρακαλοῦμεν ὅπως μᾶς γνωρίσητε ποῖα τεύχη σᾶς λείπουν διὰ νὰ σᾶς τὰ ἀποστείλωμεν.

εἶναι βαρὺ φορτίον.

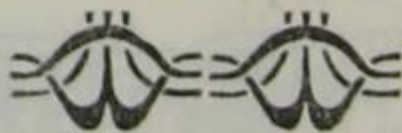
Τελειώνοντας ἀγαπητόν μου περιοδικὸν «ΚΟΝΙΤΣΑ» σοῦ εὐχομαί νὰ ἀνδρωθῆς, νὰ προκόψῃς, καὶ νὰ μπῆς στὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδίαν κάθε κατοικοῦ τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης δείχνον-

τας εἰς αὐτοὺς τὸν ἴσιον δρόμο τῆς χαρᾶς, τῆς εὐτυχίας καὶ τοῦ καθήκοντος.

Νικ. Κ. Τσάκας

Ξενοδοχεῖον «ΙΩΑΝΝΙΝΑ»

Πατησίων - Βερανζέρου 10

Π Ι Ν Α Κ Ε Σ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΚΟΥΑΡΕΛΕΣ
ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ

Χ Ρ Η Σ Τ Ο Σ Ρ Α Γ Γ Α Σ
Β Υ Σ Σ Η Σ 21 - Α Θ Η Ν Α Ι

Διαθέτουμεν τούς καλλιτέρους πίνακας ζωγραφικῆς
ΔΙΑΣΗΜΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ
Ἐναλαμβάνομεν παραγγελίας ΚΟΡΝΙΖΩΣΕΩΣ παντός είδους
ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΗ - ΛΙΑΝΙΚΗ
ΕΙΜΕΘΑ ΦΘΗΝΟΤΕΡΟΙ ΟΛΩΝ **ΕΠΙΣΚΕΥΘΗΤΕ ΜΑΣ**

